

Analýza finančního zajištění a směřování obranné politiky České republiky

Bc. Jan Fagoš

Diplomová práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jan Fagoš
Osobní číslo: M140275
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Forma studia: kombinovaná

Téma práce: Analýza finančního zajištění a směřování obranné politiky České republiky

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte rešerši odborných zdrojů z oblasti plánování a financování obrany státu.
- Popište legislativní rámec obranné politiky České republiky.

II. Praktická část

- Analyzujte obrannou politiku České republiky.
- Zpracujte přehled finančního zajištění obranné politiky České republiky.
- Navrhněte projektové řešení pro zajištění dostatečného financování obranné politiky České republiky v budoucím období.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

AUŘEDNÍK, Jiří. Rozpočet – fakta a trendy 2016. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – AVIS, 2016, 28 s. ISBN 978-80-7278-690-9.
Bílá kniha o obraně. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2011, 167 s. ISBN 978-80-7278-564-3.
CZULDA, Robert and Marek MADEJ. Newcomers no more?: Contemporary NATO and the Future of the Enlargement from the Perspective of "Post-Cold War" Members. 1st ed. Warsaw: International Relations Research Institute in Warsaw, 2015, 312 s. ISBN 978-83-62784-04-2.
GEERS, Kenneth, Ed. Cyber War in perspective: Russian aggression against Ukraine. 1st ed. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 2015, 175 s. ISBN 978-9949-9544-4-5
OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Pavel Grebeníček, Ph.D.
Ustav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 15. prosince 2017
Termín odevzdání diplomové práce: 17. dubna 2018

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17.4.2018

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce „Analýza finančního zajištění a směřování obranné politiky České republiky“ je zaměřena na problémy související se zabezpečením sektoru obrany.

V teoretické části jsou popsány základní pojmy a procesy související s obranyschopností České republiky a zajištěním jeho financování.

Praktická část je zaměřena na hospodaření Ministerstva obrany a na skutečnosti mající na toto hospodaření vliv.

Na závěr jsou popsány praktické kroky a opatření, které by mohly zajistit resortu obrany finanční stabilitu pro následující období.

Klíčová slova: výdaje na obranu, rozpočet, obranyschopnost, NATO, armáda, hospodaření

ABSTRACT

The thesis "Analysis of financial security and orientation of the Czech Republic's defense policy" focuses on problems related to the security of the defense sector.

The theoretical part describes basic concepts and processes related to defense of the Czech Republic and securing its financing.

The practical part is focused on the Ministry of Defense's management and on the fact that it has influence on this economy.

Finally, we describe practical steps and measures that could provide the defense sector with financial stability for the following period.

Keywords: defense spending, budget, defense, NATO, army, management

Na tomto místě bych poděkovat vedoucímu mé práce, panu Ing. Pavlovi Grebeníčkoví Ph.D., za rady a připomínky poskytnuté během přípravy této práce.

Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mě podpořili a poskytli zázemí a čas v období psaní této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY A DALŠÍ ZÁKONY	12
1.2 MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY	13
1.3 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	13
1.4 OBRANNÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	14
1.4.1 Bezpečnostní politika státu	14
1.4.2 Bezpečnostní politika České republiky	14
1.4.3 Bezpečnostní strategie České republiky.....	15
1.4.4 Obranná politika a Armáda České republiky	16
1.4.5 Vnitřní bezpečnost a veřejná správa	16
1.5 NATO.....	17
1.6 SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	17
1.6.1 PESCO	18
1.6.2 Evropský obranný fond	19
1.7 STÁTNÍ ROZPOČET	19
1.7.1 Rozpočtový cyklus	20
1.7.2 Příprava státního rozpočtu.....	20
1.7.3 Schvalování státního rozpočtu	20
1.7.4 Rozpočtové provizorium.....	21
1.7.5 Plnění rozpočtu.....	21
1.7.6 Informování o plnění státního rozpočtu	22
1.7.7 Státní závěrečný účet.....	22
1.8 PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU	23
2 REŠERŠE ODBORNÝCH ZDROJŮ Z OBLASTI PLÁNOVÁNÍ A FINANCOVÁNÍ OBRANY STÁTU	27
2.1 STÁTNÍ ROZPOČET ČESKÉ REPUBLIKY	27
2.2 SMLOUVA S NATO	27
2.2.1 Článek 5	28
2.2.2 Summit NATO 2014	28
2.2.3 Závazek výdajů 2 % HDP	28
2.2.3.1 HDP	29
3 ZÁVĚR POZNATKŮ TEORETICKÉ ČÁSTI A STANOVENÍ PŘEDPOKLADŮ PRO PRAKTICKOU ČÁST	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 ANALYZUJTE OBRANNOU POLITIKU ČESKÉ REPUBLIKY	33
4.1 STAV ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	33
4.2 MOŽNÉ HROZBY	33
4.2.1 Možné ohrožení České republiky.....	33
4.2.1.1 Bílá kniha o obraně.....	33
4.2.1.2 Audit národní bezpečnosti	34

4.2.1.3	Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025	35
4.2.2	Možné ohrožení spojenců z NATO	35
4.2.2.1	Evropa	35
4.2.2.2	Severní Korea	38
4.2.2.3	Terorismus	38
4.2.2.4	Kyberprostor	39
4.3	ČINNOST ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	40
4.3.1	Působení Armády České republiky v České republice	41
4.3.2	Zahraníční mise Armády České republiky	41
4.3.2.1	Ukončené zahraniční mise	41
4.3.2.2	Aktuální zahraniční mise	42
5	PŘEHLED FINANČNÍHO ZAJIŠTĚNÍ OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	44
5.1.1	Státní rozpočet 2017	44
5.1.1.1	Příjmy státního rozpočtu	44
5.1.1.2	Struktura příjmů státního rozpočtu	45
5.1.1.3	Výdaje státního rozpočtu	45
5.2	ROZPOČET MINISTERSTVA OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY	48
5.2.1	Hospodaření Ministerstva obrany České republiky	48
5.2.2	Zakázky Ministerstva obrany	48
5.2.3	Účetní závěrka	49
5.2.4	Rozvaha	50
5.2.4.1	Aktiva	50
5.2.4.2	Pasiva	51
5.2.5	Výkaz zisku a ztráty	51
5.2.6	Přehled o peněžních tocích	51
5.2.6.1	Výdaje	52
Odvětvové členění výdajů	52	
5.2.6.2	Příjmy	53
5.2.7	Přehled o změnách vlastního kapitálu	53
5.2.8	Příloha	53
5.2.9	Kontrola	53
5.3	PLNĚNÍ ZÁVAZKŮ VYPLÝVAJÍCÍCH ZE SMLOUVY S NATO	54
5.4	SROVNÁNÍ VÝDAJŮ NA OBRANNOU POLITIKU S JINÝMI STÁTY	56
5.4.1	Srovnání s jinými státy NATO	56
5.4.2	Srovnání s vybranými státy mimo NATO	59
5.4.3	Srovnání síly armád	60
6	NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZAJIŠTĚNÍ DOSTATEČNÉHO FINANCOVÁNÍ OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	63
6.1	NÁVRHY NA NAVÝŠENÍ VÝDAJŮ	63
6.1.1	Navýšení stavu vojska	64
6.1.2	Spotřeba paliva a munice	65
6.1.3	Nákup a modernizace zbraňových systémů	65
6.1.3.1	Víceletý rozpočet	65
6.1.3.2	Investice na obnovu výzbroje	65
6.1.4	Zahraníční mise	66
6.1.5	Obrana proti kybernetickým útokům	66

6.2	ZAJIŠTĚNÍ DOSTATEČNÉHO FINANCOVÁNÍ ZE STÁVAJÍCÍHO ROZPOČTU	67
6.3	ZAJIŠTĚNÍ DOSTATEČNÉHO FINANCOVÁNÍ NAVÝŠENÍM PŘÍJMŮ DO STÁTNÍHO ROZPOČTU	69
6.3.1	Navýšení daní přímých	69
6.3.1.1	Daň na hlavu	70
6.3.1.2	Důchodové daně	70
6.3.1.3	Majetkové daně	71
6.3.2	Navýšení daní nepřímých.....	72
6.3.2.1	DPH	72
6.3.2.2	Spotřební daň	72
6.3.3	Lafferova křivka.....	72
	Obrázek č. 9 představuje Lafferovu křivku znázorňující případ, ve kterém zvýšení daňové sazby vede ke snížení daňových výnosů.	73
6.3.4	Daň z finančních transakcí	73
6.3.4.1	Návrh daně.....	73
6.3.4.2	Vliv daně na rozpočet	74
6.3.4.3	Zhodnocení reálnosti.....	74
6.4	JINÉ MOŽNOSTI.....	75
6.4.1	Církevní restituce	75
6.4.2	Efektivnější výběr daní	75
6.5	SHRNUTÍ.....	76
6.6	PRŮZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ OHLEDNĚ FINANCOVÁNÍ OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	77
	ZÁVĚR	79
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	81
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	86
	SEZNAM OBRÁZKŮ	88
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM GRAFŮ	90

ÚVOD

Česká republika, zřejmě pod vlivem toho, že se nachází v regionu, ve kterém už sedmdesát let nedošlo k válečnému konfliktu, nebo pod vlivem našeho členství v NATO, v posledních letech nedostatečně financovala vlastní obranu; v roce 2017 činily výdaje pouze 1,07 % HDP. Přitom v letech 1918 – 1932 činily výdaje na obranu 12 – 16 % HDP. V návaznosti na podfinancování Armáda stále používá i techniku ze sedmdesátých let.

Vůli řešit tento problém projevíli politici napříč politickým spektrem, ale přestože se o navýšení výdajů mluví už několik let, výdaje se na obranu za tu dobu zvedly minimálně. Situace se mění nástupem nové vládní administrativy ve Spojených státech amerických, kdy současný prezident poukázal na fakt, že většina států NATO neplní svůj závazek vůči alianci a v oblasti obrany „se jen vezou“.

Z tohoto pohledu je zřejmé, že Česká republika musí nalézt způsob, jak finance pro resort obrany zajistit. A třebaže se politici napříč politickým spektrem shodnou na potřebě navýšení rozpočtu Ministerstva obrany, nepanuje shoda i ve způsobu, jak tohoto cíle dosáhnout. Tato práce navrhuje několik možností, které by mohly v řešení tohoto problému pomoci; ať už v oblasti efektivity využití současných financí alokovaných pro resort obrany, tak i v oblasti navýšení rozpočtu na obranu přesunem finančních prostředků v rámci současného státního rozpočtu nebo navýšením příjmové stránky veřejných financí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

„Obranná politika České republiky je založena na členství země v NATO a EU, které přináší výhody kolektivního zajištění vlastní obrany a bezpečnosti, zároveň nás ale zavazuje k tomu, abychom adekvátně přispívali k rozvoji společné obrany ostatních členských států.“ (Ministerstvo obrany České republiky, 2017). V tomto dokumentu je dále uvedeno, že *„obránná politika České republiky je založena na členství země v NATO a EU, které přináší výhody kolektivního zajištění vlastní obrany a bezpečnosti, zároveň nás ale zavazuje k tomu, abychom adekvátně přispívali k rozvoji společné obrany ostatních členských států.“*

1.1 Ústava České republiky a další zákony

Podle ústavního zákona 110/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky čl.1 je základní povinností státu zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot.

„Souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil státu a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.“ (Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky).

Obrana státu je jedním z nejdůležitějších prvků veřejného zájmu. Tuto činnost zajišťuje podle již zmíněného zákona Česká armáda. Mimo ochrany a obrany územní celistvosti republiky plní také své povinnosti vyplývající z mezinárodních závazků naší země a v rámci Integrovaného záchranného systému České republiky pomáhá záchranným a zdravotnickým složkám při průmyslových a ekologických haváriích, živelných pohromách nebo posilují Policii ČR při významných akcích v republice (jako bylo např. předsednictví ČR Radě Evropské unie).

1.2 Ministerstvo obrany České republiky

Ministerstvo obrany, stejně jako ostatní ministerstva, je zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 16 tohoto zákona je ministerstvo obrany ústředním orgánem především pro **zabezpečování obrany České republiky a řízení Armády České republiky**.

Z tohoto titulu vyplývají pro MO ČR mj. tyto úkoly (podle webových stránek Ministerstva obrany ČR):

- Podílí se na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu
- Přípravuje koncepci operační přípravy státního území
- Navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Radě obrany České republiky a prezidentu České republiky
- Zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky a koordinaci vojenského letového provozu s civilním letovým provozem
- Povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti
- a další (Ministerstvo obrany České republiky, 2018).

Dále dle § 23 zmiňovaného zákona vyplývá pro všechna ministerstva povinnost předkládat za svěřená odvětví podklady potřebné pro sestavení návrhů státních rozpočtů.

1.3 Armáda České republiky

Armáda České republiky vznikla (podle zákona č. 15/1993 Sb.) k 1. 1. 1993, současně se vznikem samostatné České republiky. K tomuto datu se Armáda skládala z pozemního vojska, letectva a protivzdušné obrany, kromě toho byly její součástí další jednotky jako vojenské záchranné útvary Civilní obrany, jednotky ostrahy objektů zvláštní důležitosti nebo železniční vojsko. Tyto jednotky byly zřízeny k zabezpečení obrany a ochrany teritoria České republiky. „Celkový počet příslušníků AČR činil v té době 106 447 osob.“ (Marek, 2013)

Jedním z nejvýraznějších milníků v historii Armády České republiky byla středa 22. prosince 2004, kdy „... bylo z vojenských útvarů a zařízení Armády České republiky, Ministerstva obrany a Hradní stráže propuštěno do zálohy posledních 1 876 vojáků základní

služby, kteří nastoupili k výkonu základní služby v lednu a březnu tohoto roku.“ (MO, 2004). Od 1. ledna 2005 se Armáda České republiky stala plně profesionální.

Dalším výrazným milníkem v historii Armády České republiky byl 12. březen 1999, kdy Česká republika vstoupila do NATO a stala se tak členem největšího vojenské aliance na světě.

1.4 Obranná politika České republiky

1.4.1 Bezpečnostní politika státu

Mezi nejjednodušší definice státu patří: „geografické území, které je do jisté míry vymezeno, s obyvatelstvem, jehož většina uznává centrální autoritu nebo je alespoň nucena ji uznávat. Tato autorita musí být přitom schopna bránit své teritorium před nepřátelskými útoky, ať už diplomacií, nebo silou zbraní.“ (Hans-Adam II., 2011, str. 25). Z této definice je zřejmé, že obrana vlastního území a jejich obyvatel je jednou z hlavních úloh státu.

Podle pruského generála, válečného teoretika a stratéga Carla von Clausewitze (1780 - 1831) je válka jen pokračováním diplomacie jinými prostředky.

1.4.2 Bezpečnostní politika České republiky

Základní popis řešení bezpečnostní politiky státu je uveden v programovém prohlášení vlády. Tomuto tématu se věnuje především kapitola Obranná politika a armáda České politiky, částečně kapitola Zahraniční politika a Evropská unie, v menší míře, a především s důrazem na vnitřní bezpečnost, kapitola Vnitřní bezpečnost a veřejná správa. Podle Ministerstva zahraničních věcí České republiky je obranná politika jednou ze součástí širšího pojmu *bezpečnostní politika*. Bezpečnostní politika (podle Ministerstva zahraničních věcí) se skládá z následujících částí:

- Zahraniční politiky,
- Obranné politiky,
- Politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- Hospodářské politiky v oblasti bezpečnosti státu,
- Politiky veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.

V programovém prohlášení (v kapitole Zahraniční politika a Evropská unie) je dále uvedeno, že zahraniční „politika musí zajistit České republice posilování bezpečnosti ...“.

Pro dosažení (nejen) tohoto cíle hodlá vláda při realizaci zahraniční politiky „vycházet především z členství v EU a NATO“.

1.4.3 Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní hrozby, způsoby a prostředky, jak těmto hrozbám čelit, definuje dokument Bezpečnostní strategie. Aktuální je teď *Bezpečnostní strategie ČR 2015*, která byla přijata usnesením vlády č. 79 ze dne 4. února 2015. Ta vychází z předchozí verze *Bezpečnostní strategie ČR 2011*. V bezpečnostní strategii jsou vymezeny bezpečnostní zájmy České republiky podle stupně důležitosti do tří kategorií:

- Životní – zajištění územní celistvosti a svrchovanosti a politické nezávislosti České republiky a ochrana všech náležitostí demokratického právního státu, především ochranu základních lidských práv a svobod obyvatel.
- Strategické zájmy – jejich naplňování slouží k ochraně životních zájmů a současně napomáhají k zajišťování společenského rozvoje a prosperity ČR. Mezi strategické zájmy řadíme bezpečnost a stabilitu našeho civilizačního prostoru, prevenci a zvládnutí místních a regionálních konfliktů. Patří sem i ochrana obyvatelstva, zajištění vnitřní bezpečnosti, kybernetické bezpečnosti a obrany České republiky.
- Další významné plány – jejich prosazování má přispívat k zajišťování životních a strategických zájmů a zvyšování odolnosti společnosti vůči bezpečnostním hrozbám. Patří sem především „snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí, posilování zpravodajské ochrany a obrany ČR, vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu a jeho příčin, zvyšování efektivity a profesionality státních institucí, atd.“ (MZV, nedatováno)

Za klíčový lze považovat i následující odstavec z webových stránek Ministerstva zahraničních věcí ČR z části Zahraniční vztahy – Česká republika a NATO: „ČR podporuje další rozvoj aliančních schopností v oblasti tzv. nových hrozeb (např. energetická a kybernetická bezpečnost, boj proti terorismu). Za klíčový považujeme rozvoj schopností Aliance čelit hrozbě tzv. hybridního útoku, který spočívá v komplexním organizovaném užití vojenských, paramilitárních a nevojenských metod.“ (MZV, nedatováno)

1.4.4 Obranná politika a Armáda České republiky

Obranná politika České republiky je stanovena v programovém prohlášení vlády v kapitole *Obranná politika a Armáda České republiky*. Stejně jako v kapitole Zahraniční politika a Evropská unie je zde kladen důraz na spolupráci České republiky s NATO a Evropskou unií a OSN; jako předmět mezinárodní spolupráce je zde zdůrazněno „úsilí čelit mezinárodnímu terorismu a kyberterorismu pro ochranu občanů České republiky.“. Vláda v prohlášení vyjadřuje ochotu „aktivně přispívat do zahraničních operací NATO, EU či OSN, které budou v souladu s mezinárodním právem a definovanými bezpečnostními a obrannými zájmy České republiky.“. Ve vládním prohlášení je uveden i závazek výdajů na obranu ve výši 2 % HDP a odhodlání dosáhnout této výše do roku 2024. V souvislosti s navyšováním rozpočtu je v prohlášení uveden i důraz na efektivní využití přidělených finančních prostředků.

Vláda vyjadřuje svou vůli posílit naši účast na mírových a výcvikových misích a dalších aktivitách NATO. Jako problém, do jehož řešení by se vláda ve spolupráci s NATO a Evropskou unií chtěla více zapojit, je zde uvedena ilegální migrace. Jako zásadní destabilizační faktor vláda ve svém prohlášení píše o hybridních hrozbách a kybernetických útocích. Proti těmto hrozbám chce vláda bojovat spoluprací s nejvyspělejšími spojenci, kooperací s partnerskými zahraničními zpravodajskými službami i výstavbou vlastních kapacit.

V oblasti posílení armády vláda uvádí záměr navýšit počet profesionálních vojáků ze současných 21 tisíc na 24 tisíc, s výhledem pro rok 2025 by se mělo jednat až o 30 tisíc. Posílení by se mělo týkat i vojenské techniky, konkrétně se jedná o modernizaci letectva a pozemních sil.

Ve vztahu k širší veřejnosti se zájmem o armádu je v programovém prohlášení uvedeno navýšení počtu aktivních záloh a pokračování programu jednorázového dobrovolného vojenského výcviku. Jednat se bude i o zavedení prvků branné dovednosti do základních a středních škol.

1.4.5 Vnitřní bezpečnost a veřejná správa

V rámci obranné politiky je ve Vládním prohlášení v kapitole Vnitřní bezpečnost a veřejná správa je několikrát zmíněna spolupráce policejních složek s Armádou České republiky, a to především v případném operativním okamžitým zajištění ostrahy státních hranic, v oblasti boje proti terorismu a celkového posílení koordinace bezpečnostní politiky státu.

1.5 NATO

„NATO je politickou a vojenskou aliancí, jejímiž hlavními cíli jsou kolektivní obrana jejích členů a zachování demokracie a míru v oblasti severního Atlantiku.“ (NATO, 2016).

Obrázek 1: Logo NATO; zdroj: www.armadninoviny.cz

Tato aliance má v současnosti 28 členů (Albánie, Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Francie, Chorvatsko, Island, Itálie, Kanada, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Nizozemí, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené státy americké, Španělsko, Turecko a Velká Británie). Vedle řádných členů aliance spolupracuje i s partnerskými zeměmi (zde jsou zahrnuty i vzdálenější oblasti, jako např. Středomoří, Perský záliv, Austrálie, Nový Zéland, Japonsko, Jižní Korea a další). Tyto země na rozdíl od členských zemí nemají možnost podílet se na rozhodování; mohou se však zúčastnit diskuzí a podporují alianci svými politickými i vojenskými příspěvky. NATO navíc spolupracuje i s dalšími mezinárodními organizacemi, např. OSN nebo EU.

„Aliance je odhodlána chránit své členy politickými i vojenskými prostředky. Prosazuje demokratické hodnoty a usiluje o mírové řešení konfliktů.“ (NATO, 2016).

Hlavním politickým rozhodovacím orgánem této organizace Severoatlantická rada.

1.6 Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie

„Evropská unie má svou vlastní zahraniční a bezpečnostní politiku, kterou již řadu let rozvíjí a díky níž Unie vystupuje v mezinárodních otázkách jednotně. To zajišťuje 28 členským zemím EU mnohem větší vliv, než kdyby každý stát sledoval své vlastní zájmy zvlášť.“ (Evropská Unie, 2018)

Tato politická oblast byla posílena v roce 2009 přijetím Lisabonské smlouvy. Na základě této smlouvy vznikla funkce **vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku** a **Evropská služba pro vnější činnost** (diplomatická služba EU).

Mezi cíle zahraniční a bezpečnostní politiky patří:

- Zachovávání míru a posilování mezinárodní bezpečnosti
- Podporování mezinárodní spolupráce
- Rozvíjení a upevňování demokracie, zásad právního státu, dodržování lidských práv a základních svobod.

Protože Evropská unie nemá svou vlastní armádu, je při konkrétních úkolech odkázána na vojenské jednotky, které sestavují jednotlivé členské státy. Stává se tak v následujících situacích:

- při společných operacích za účelem odzbrojení
- při humanitárních a záchranných misích
- při poradních a pomocných vojenských misích
- za účelem předcházení konfliktům a udržování míru
- při řešení krizí (např. budování míru a stabilizaci po ukončení konfliktů). (Evropská Unie, 2018)

1.6.1 PESCO

PESCO - stálá strukturovaná spolupráce 26 členských států EU v rámci obrany. „PESCO je struktura, jejímž cílem je zjednodušit koordinaci a spolupráci, což nic nemění na tom, že pořád zůstává 26 států.“ (Weiss, 2018). Tomáš Weiss dále upozorňuje, že se v žádném případě nejedná o koncept společné armády, ale o 26 jednotlivých armád. „PESCO se snaží o koordinaci výzbroje, vývoje, vytváření nových schopností.“ (Weiss, 2018)

„Smyslem celého konceptu PESCO je koordinace obranných schopností členských zemí, která státům umožní se případně specializovat tak, aby se jejich možnosti vhodně doplňovaly. Počítá se také se závazkem vyšších vojenských výdajů.“ (ihned.cz, 2018). Zájem o účast na tomto projektu Evropské unie projevil 25 zemí ze současných 28 členů; mimo zůstávají, kromě Velké Británie, která příštím rokem Evropskou unii opouští, Dánsko a Malta. Snahy Evropské unie o užší spolupráci v obraně doposud kategoricky odmítala Velká Británie, jednání o této iniciativě začala až po ohlášeném brexitu. Jako důvod této unijní spolupráce je považována změna bezpečnostního prostředí v okolí EU. Článek dále uvádí vyjádření šéfky unijní diplomacie Federicy Mogheriniové, že k realizaci "vysoké míry ambicí" je třeba dostatečných zdrojů. „Podle české ministryně Šlechtové je proto tře-

ba v příštím víceletém finančním rámci unie dostatečné prostředky na obranné výdaje.“ (ihned.cz, 2018).

V rámci spolupráce se státy také dohodly na pravidelné navýšení výdajů na modernizaci výzbroje a výstroje, na které by mělo směřovat dvacet procent rozpočtů na obranu. „Spolupráce členské státy zavazuje k pravidelnému zvyšování rozpočtu na obranu. Stát by přitom měl 20 % svých výdajů směřovat do veřejných zakázek a 2 % na výzkum a technologie.“ (Aneta Zachová, 2017)

1.6.2 Evropský obranný fond

Podle komisařky pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky Elžbiety Bieńkowské se jedná o „efektivní financování a větší spolupráce v obranném sektoru. Nejde však jen o samotné státy, důležitá je i podpora malých a středních podniků, které se zaměřují na vojenskou obranu. Ty mají často problémy dostat se k unijním penězům.“ (Hendrych, 2016). Cíle této iniciativy jsou ukončení rozsáhlých vládních škrťů v rozpočtech na obranu v jednotlivých členských zemích a také vzkaz současnému prezidentovi USA Donladu Trumpovi, že Evropská Unie je ochotná za svou vlastní obranu platit.

Fond má dvě důležité funkce:

- Podpora kooperativního výzkumu inovativních obranných technologií, jako jsou například elektronika, metamateriály či šifrovací software a robotika.
- Šetření nákladů jednotlivých států společnými nákupy vojenského vybavení a společnými investicemi do nových technologií.

Společné nákupy by měly eliminovat stav, kdy jednotlivé země v této oblasti preferují své národní výrobce, což vede k tomu, že současné době v rámci EU existuje 19 různých typů bojových vozidel pěchoty; v USA přitom používají jen jeden.

1.7 Státní rozpočet

„Rozpočet má dvě hlavní funkce: je finančním plánem pro konkrétní kalendářní rok a zároveň specifickým analytickým členěním vybraných obrátů v účetnictví. V rozpočtu (rozpočtovém hospodaření) se sledují peněžní příjmy a výdaje a zároveň způsob použití přebytku nebo způsob krytí schodku (tj. rozdílu mezi příjmy a výdaji).“ (Ministerstvo financí ČR, nedatováno)

1.7.1 Rozpočtový cyklus

Rozpočtový cyklus pro každý rozpočtový rok trvá více než dva roky kalendářní. Začíná v roce t-1, kdy do konce dubna zpracovává Ministerstvo financí pro následující tři roky rozpočtovou strategii sektoru veřejných institucí. Tato strategie má vycházet z Konvergenčního programu České republiky, ve kterém jsou stanoveny hlavní záměry vlády, které by měly být zohledněny v samotném rozpočtu pro daný rok i ve střednědobém výhledu. Strategie, která se řídí evropskou metodikou, má obsahovat celkové výdaje sektoru veřejných institucí. Strategie rovněž obsahuje popis dopadů hospodářských politik na veřejný sektor naplánovaných pro dané období. Ministerstvo financí tuto strategii zpracovává tak, aby byla projednána a schválena vládou do 30. dubna.

1.7.2 Příprava státního rozpočtu

Zároveň v období od ledna do května probíhá příprava podkladů správci jednotlivých rozpočtových kapitol a státními fondy. Do 31. května předloží Ministerstvo financí vládě předběžný návrh příjmů a výdajů podle jednotlivých rozpočtových kapitol. Do 30. června jsou správci rozpočtových kapitol informováni o příjmech a výdajích schválených vládou. Do 30. července vypracují správci kapitol a státní fondy návrhy svých rozpočtů. Do 31. srpna projedná ministr financí s ostatními ministry a státními fondy jejich návrhy rozpočtů a poté předloží vládě návrh zákona o státním rozpočtu. Vláda tento návrh zákona o státním rozpočtu projedná, schválí a do 30. září jej předloží Poslanecké sněmovně.

1.7.3 Schvalování státního rozpočtu

Zákon o státním rozpočtu schvaluje Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR – Senát se podle Ústavy návrhem státního rozpočtu nezabývá.

V prvním čtení jsou Poslaneckou sněmovnou ČR projednávány základní údaje k návrhu zákona o státním rozpočtu. Tyto mohou být buď schváleny nebo jsou vládě doporučeny změny k zapracování a stanoven nový termín pro předložení přepracovaného návrhu rozpočtu. Po schválení základních údajů jdou jednotlivé kapitoly rozpočtu příslušným výborům k projednání.

Ve druhém čtení návrhu Zákona o státním rozpočtu probíhá v Poslanecké sněmovně podrobná rozprava k tomuto návrhu. Během ní jsou předkládány pozměňovací návrhy související s návrhem Zákona o státním rozpočtu.

Ve třetím čtení lze navrhnout už pouze formální opravy technického charakteru. Poté je hlasováno o jednotlivých pozměňovacích návrzích a na závěr hlasuje Poslanecká sněmovna o vyslovení souhlasu s celým návrhem Zákona o státním rozpočtu. Po schválení je zákon předložen k podpisu prezidentu republiky.

1.7.4 Rozpočtové provizorium

Pokud Poslanecká sněmovna neschválí zákon o státním rozpočtu do posledního dne před prvním dnem daného rozpočtového roku, musí organizační složka státu hospodařit po dobu rozpočtového provizoria podle ukazatelů rozpočtového provizoria. Obdobím rozpočtového provizoria se rozumí doba od prvního dne rozpočtového roku do dne nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na daný rok. Ukazatele rozpočtového provizoria jsou stanoveny Ministerstvem financí ve spolupráci se správci jednotlivých kapitol; tyto ukazatele závazně stanovují výši prostředků, které mohou být danou organizační složkou čerpány. Příjmy a výdaje, které jsou uskutečněny během období rozpočtového provizoria, se dnem nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu stávají příjmy a výdaji státního rozpočtu.

Ukazatele rozpočtového provizoria jsou stanoveny na jednotlivé měsíce a jejich nejvyšší možná výše výdajů je stanovena na jednu dvanáctinu posledního schváleného zákona o státním rozpočtu.

1.7.5 Plnění rozpočtu

Pravomoc realizovat schválený státní rozpočet připadá správcům jednotlivých kapitol. Jejich úkolem je zabezpečení plynulého a hospodárného čerpání finančních prostředků v rámci jejich závazné výše při současném zachování stanovené účelnosti. Výše těchto prostředků je stanovena závaznými ukazateli.

Závazné ukazatele jsou nejnižší jednotkou struktury rozpočtu kapitoly schválené v zákonu o státním rozpočtu. V nich je podrobně stanoveno, za jaké výdaje mohou být schválené finanční prostředky utraceny a z jakých zdrojů pocházejí příjmy. Pokud v průběhu roku nastane potřeba změnit již schválenou výši nebo strukturu prostředků, děje se tak formou rozpočtových opatření.

Rozpočtové opatření nejčastěji znamená přesun prostředků v rámci jedné kapitoly, čímž dochází ke změnám rozpočtové skladby v rámci dané kapitoly. Pokud nedojde ke změnám závazných ukazatelů, je rozpočtové opatření v kompetenci organizační složky

státu nebo kapitoly. Pokud se jedná o přesun mezi závaznými ukazateli nebo by došlo ke zvýšení či snížení závazných ukazatelů o 10 % nebo změna celkové částky výdajů kapitoly o 5 %, musí rozpočtové opatření schválit ministerstvo financí. Pokud by se jednalo o změny významnějšího charakteru, musí být schváleny Rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny.

1.7.6 Informování o plnění státního rozpočtu

Během rozpočtového roku, který je shodný s rokem kalendářním, sleduje Ministerstvo financí skutečné plnění příjmů a výdajů. Na základě tohoto sledování následně Ministerstvo financí zveřejňuje informace o pokladním plnění od začátku roku po skončení každého měsíce.

Po skončení 1. a 3. čtvrtletí probíhajícího rozpočtového období předkládá Ministerstvo financí rozpočtovému výboru Poslanecké sněmovny čtvrtletní informace o pokladním plnění.

Po skončení pololetí probíhajícího rozpočtového období předkládá vláda Poslanecké sněmovně pololetní zprávu. Tato zpráva je podrobnější a obsahuje hodnocení vývoje ekonomiky a plnění státního rozpočtu, včetně územních rozpočtů, informace o řízení státního dluhu, výhled plnění do konce rozpočtového období a případné odchylky od schváleného rozpočtu o s návrhy na jejich vypořádání.

1.7.7 Státní závěrečný účet

Státní závěrečný účet obsahuje výsledky hospodaření státu za daný rozpočtový rok a vláda jej předkládá Poslanecké sněmovně vždy do 30. dubna následujícího roku. Vypracovává jej Ministerstvo financí ve spolupráci s ostatními správci kapitol, územními samosprávnými celky, dobrovolnými svazky obcí, Regionálními radami regionů soudržnosti a státními fondy. Podle výsledku hospodaření je zároveň předkládán návrh způsobu použití přebytku rozpočtového hospodaření nebo, v případě deficitního rozpočtu, návrh způsobu schodku rozpočtového hospodaření.

Státní závěrečný účet obsahuje závěrečné účty jednotlivých kapitol, v příloze jsou souhrnné údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí, Regionálních rad regionů soudržnosti, informace o hlavních výsledcích hospodaření státních fondů, přehled o státních finančních aktivech a pasivech, přehled o státních zárukách a přehled o stavech fondů organizačních složek státu.

1.8 Příjmy státního rozpočtu

Pod pojmem daň rozumíme zákonem určenou platbu ve prospěch veřejného rozpočtu. Platba daně je nedobrovolná, finančně nenávratná, neúčelová a neekvivalentní. Podle Josepha Stiglitze (Stiglitz, 1997) se placení daní „liší od ostatních peněžních transakcí tím, že jeho účastníci jsou nuceni se ho účastnit. Všichni si mohou polepšit, pokud dobrovolně přistoupí k placení daní, jimiž vláda hradí veřejné statky.“ Daně mají následující funkce:

Fiskální – daně naplňují státní rozpočet,

Redistribuční – umožňují do jisté míry vyrovnávat rozdíly mezi výší příjmů obyvatelstva,

Alokační – stát může prostřednictvím daňových úlev poskytovat zvýhodnění určitých subjektů buď na základě regionálního členění (zvýhodnění určitých regionů) nebo na základě sektorových (podpora určitých hospodářských odvětví),

Stabilizační – stát může pomoci zmírňovat následky cyklických výkyvů v ekonomice nebo naopak ekonomiku nastartovat,

Stimulační – stát může pomoci při zavádění nových technologií, zřizování nových pracovních míst, podporovat vědu a výzkum.

Příjmy státního rozpočtu jsou tvořeny následujícími položkami (podle druhového členění):

- **Daňové příjmy** – jedná se o jednu z nejvýznamnějších položek na straně příjmů státního rozpočtu.

Patří sem především **Povinné pojistné**, neboli Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Tato položka se skládá z:

- Pojistného na důchodové pojištění od zaměstnavatelů,
- Pojistného na důchodové pojištění od zaměstnanců,
- Pojistného na důchodové pojištění od osob samostatně výdělečně činných,
- Pojistného na nemocenské pojištění od zaměstnavatelů,
- Příspěvků na státní politiku zaměstnanosti od zaměstnavatelů,
- Příspěvků na státní politiku zaměstnanosti od osob samostatně výdělečně činných,
- Přírůstek k pojistnému,
- Příslušenství pojistného,
- Nevyjasněných, neidentifikovaných a nezařazených příjmů z pojistného na sociální zabezpečení

Mezi daňové příjmy dále patří **Daně ze zboží a služeb v tuzemsku**. Tato položka je tvořena:

- Daní z přidané hodnoty (DPH) - zjednodušeně lze říci, že se jedná o daň ze spotřeby. Jedná se o daň nepřímou. Daní z přidané hodnoty je zatíženo téměř všechno zboží a služby. DPH je jednou z nejdůležitějších položek na příjmové straně státního rozpočtu. V současnosti platí v České republice tři sazby DPH; základní sazba DPH ve výši 21 %, snížená sazba DPH ve výši 15 % (sem patří potraviny, nealkoholické nápoje, vodné a stočné, MHD a další) a další snížená sazba DPH ve výši 10 % (sem patří léky, knihy, noviny a časopisy). Přesný výčet zboží a služeb spadajících do snížené sazby DPH je definován v příloze k zákonu o DPH.
- Zvláštní daní a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku – pod tuto položku patří především Spotřební daně – jedná se o nepřímé daně uvalované na vybrané druhy zboží. Tento typ daní se uplatňuje buď za účelem regulace ceny určité komodity jako prostředek ke snížení poptávky po škodlivém zboží nebo za účelem zvýšení příjmů do státního rozpočtu. Spotřební daní je zatíženo palivo, alkoholické nápoje a tabákové výrobky. Aktuální sazby spotřebních daní jsou stanoveny Zákonem o spotřební dani. Kromě spotřebních daní sem řadíme Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, Daň z pevných paliv, Daň z elektřiny a Odvod z elektřiny ze slunečního záření.

Další položkou řazenou mezi daňové příjmy jsou **Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů**; tyto daně se dále dělí na:

- Daně z příjmů fyzických osob:
Daň z příjmů fyzických osob placená plátcí – jedná se o přímou daň, spolu s DPH a spotřební daní patří mezi nejvýznamnější položky na straně příjmů státního rozpočtu. Daň je uplatňována na jednorázové i pravidelné příjmy plynoucí ze závislé činnosti. Za příjmy ze závislé činnosti jsou považovány i naturální požitky (jako např. poskytnutí služebního bytu nebo služebního vozidla) poskytnuté zaměstnavatelem zaměstnanci.

Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky – jedná se o daň placenou podle daňových přiznání k dani z příjmu fyzických osob, tj. daně jsou příjmy z jiné výdělečné činnosti než je závislá práce, především tedy příjmy z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti a pronájmu.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou – příjmy ze závislé činnosti mohou být zdaněny daní vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně, pokud se jedná o příjmy plynoucí na základě dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše u téhož plátce daně nepřesáhla za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč a pokud zároveň zaměstnanec u tohoto plátce daně nepodepsal Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Za těchto podmínek lze tyto příjmy a z nich sraženou daň zahrnout do daňového přiznání, přičemž se použije sazba 15 %; v určitých případech stanovených zákonem lze použít i sazby 5 % nebo 19 %.

- Daně z příjmů právnických osob – touto daní jsou daně příjmy nefyzických osob, uplatňuje se tedy u příjmů družstev, akciových společností, nadací, neziskových organizací a dalších. Daň ve výši 19 % se platí ze všech příjmů dosažených na území České republiky včetně příjmů plynoucích ze zdrojů mimo území České republiky.

Mezi méně významné položky spadající pod Daňové příjmy patří:

- Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí,
 - Daně a poplatky z vybraných činností a služeb,
 - Majetkové daně,
 - Ostatní daňové příjmy.
- **Kapitálové příjmy** – kapitálové příjmy státního rozpočtu jsou tvořeny *Příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku* a *Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy*.
 - **Nedaňové příjmy** – nedaňové příjmy jsou tvořeny:
 - Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem,
 - Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy,
 - Přijaté sankční platby a vratky transferů,
 - Příjmy sdílené s nadnárodním orgánem,
 - Přijaté splátky půjčených prostředků.

- **Přijaté transfery** – tato položka státního rozpočtu se dělí na Investiční přijaté transfery a Neinvestiční přijaté transfery. Přijaté transfery mohou přijít od veřejných rozpočtů ústřední a územní úrovně a ze zahraničí; neinvestiční transfery mohou pocházet i z Převodů z vlastních fondů a ve vztahu k útvarům bez plné právní subjektivity.

2 REŠERŠE ODBORNÝCH ZDROJŮ Z OBLASTI PLÁNOVÁNÍ A FINANCOVÁNÍ OBRANY STÁTU

2.1 Státní rozpočet České republiky

Jedním ze základních nástrojů finanční kontroly je rozpočet. „Rozpočet má dvě hlavní funkce: je finančním plánem pro konkrétní kalendářní rok a zároveň specifickým analytickým členěním vybraných obrátů v účetnictví.“ (Ministerstvo financí ČR, nedatováno). „Státní rozpočet představuje plán finančního hospodaření státu na daný rozpočtový rok, kterým se zajišťuje plnění ekonomických, sociálních a politických funkcí státu.“ (Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty, 2017)

Jak je dále uvedeno v publikaci Státní rozpočet 2017 v kostce, kterou vydalo Ministerstvo financí České republiky, státní rozpočet slouží vládě k realizaci své hospodářské politiky a jeho prostřednictvím uskutečňuje vládní programové priority. Na příjmové straně rozpočtu je uvedeno, z jakých zdrojů bude vláda své aktivity financovat (daně, poplatky a další); na výdajové straně jsou informace o tom, kolik peněz stát vydá na jednotlivé položky (obrana, sociální oblast a další). Jednotlivé příjmy a výdaje státního rozpočtu se přiřazují do kapitol, jejichž pomocí je vyjádřena odpovědnost a působnost ministerstev (popř. jiných orgánů státní správy) za tyto položky. Státní rozpočet má formu zákona (např. pro rok 2018 se jedná o zákon 474/2017 Sb. ze dne 19. prosince 2017). Státní rozpočet může být schválen ve třech podobách: vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový; použitím jednotlivých variant rozpočtu se vláda snaží reagovat na aktuální ekonomickou situaci a na předpokládaný ekonomický vývoj.

2.2 Smlouva s NATO

Česká republika se stala členem NATO 12. března 1999, zároveň se dvěma dalšími zeměmi bývalé Varšavské smlouvy – Polskem a Maďarskem. Vstupem do NATO se Česká republika stala členem nejsilnější vojenské aliance, z čehož plynou nejen určité výhody (především záruka společné obrany při napadení země podle článku 5 Washingtonské smlouvy, ale i další, např. zapojení do systému kolektivní obrany, možnost specializace na určité schopnosti obrany atd.), ale současně i závazky (v podobě ochoty podílet se na misích NATO, podílet se na financování aliančního rozpočtu, udržovat a rozvíjet schopnost obrany).

2.2.1 Článek 5

Washingtonská smlouva byla podepsána ve Washingtonu D.C. 4. dubna 1949. Tato smlouva je zakládajícím a hlavním dokumentem Severoatlantické aliance, jejímiž členy se stalo deset zemí západní Evropy, Spojené státy americké a Kanada. Washingtonská smlouva vznikla jako reakce na tehdejší ideologický konflikt mezi Východem (především tehdejším Svazem sovětských socialistických republik) a Západem. Všechny další země, které do NATO vstoupily v pozdější době, tuto smlouvu podepisují a schvalují také.

Za nejvýznamnější článek této smlouvy je považován Článek 5, který je často hlavním důvodem pro přistoupení nových členů:

„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňující právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru. Každý takový útok a veškerá opatření učiněna v jeho důsledku budou neprodleně oznámena Radě bezpečnosti. Tato opatření budou ukončena, jakmile Rada bezpečnosti přijme opatření nutná pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.“ (Washingtonská smlouva, 1949)

2.2.2 Summit NATO 2014

V roce 2014 proběhl ve Walesu summit NATO. Na tomto summitu byla diskutována i otázka posílení a přijetí větší odpovědnosti za vlastní bezpečnost jednotlivých členů prostřednictvím navýšení rozpočtů na obranu na úroveň 2 % HDP do roku 2020. Přestože se státy v tomto směru nedohodly na závazné dohodě, všechny členské země NATO se dohodly na tom, že budou o dosažení této mety v horizontu deseti let usilovat.

2.2.3 Závazek výdajů 2 % HDP

Určitého podcenění financování obrany naší země si jsou čeští politici, i opoziční, vědomi. Na zvyšování výdajů na obranu se shodli i oba poslední ministři obrany, tedy předchozí ministr Martin Stropnický, i současná ministryně obrany v demisi Karla Šlechtová. Podle reportáže České televize (Česká televize, 2017) postupné navýšení výdajů na obranu předběžně přislíbil i předchozí ministr financí Ivan Pilný při sestavování rozpočtu na rok 2018; podle dohody tehdejších ministrů financí a obrany by se měly výdaje na obranu po-

stupně navyšovat na hodnotu 1,4 % HDP v roce 2020 a 2 % HDP v roce 2024. Zvýšení výdajů na obranu podporují i opoziční strany, např. ODS, která by však preferovala rychlejší nárůst těchto výdajů. Proto přišla s návrhem zákona, „který by ministerstvu obrany uložil, aby se jeho rozpočet každoročně „automaticky“ zvyšoval o 0,2 procenta HDP, a to až do chvíle, kdy roční výdaje na obranu dosáhnou 2 procenta HDP“ (idnes.cz, 2018). Podle tohoto článku však současná ministryně obrany v demisi s tímto návrhem nesouhlasila (návrh zákona neprošel), podle ní by Ministerstvo obrany nebylo v současné době schopno vyšší rozpočet efektivně využít.

Podle Ministerstva obrany by více peněz mělo jít na „zvýšení platů profesionálů a členů aktivních záloh“ (Česká televize, 2017). Podle předchozího ministra obrany Martina Stropnického by se měl počet vojáků do roku 2025 postupně navýšit až na asi 35 000; v roce 2017 činil počet vojáků z povolání 24 684.

Dalším závažným problémem je v současnosti modernizace a nákup nové vojenské techniky. S ohledem na dříve realizované případy nákupu vojenské techniky, u nichž panovaly pochybnosti a některé z nich skončily před soudem (např. nákupy obrněných transportérů Pandur nebo transportních letounů Casa), trvá příprava velkých modernizačních projektů s ohledem na přísnější kontroly v průběhu celého procesu zadávání veřejných zakázek příliš dlouho. Právě tato oblast je přitom nejvíce postižena takzvaným „kumulovaným deficitem“, který se od roku 2005, kdy Česká republika naposledy dávala na obranu minimálně 2 % HDP, zvýšil na současných 379 miliard Kč.

„Odborníci z Centra bezpečnostních a vojenskostrategických studií brněnské Univerzity obrany spočítali, že rozdíl mezi skutečnými výdaji na obranu od roku 2004 a vývojem, kdy by ČR dávala na obranu dvě procenta HDP, činí závratných 379 miliard korun.“ (Světnička, 2017).

2.2.3.1 HDP

Výdaje na obranu jsou uváděny v procentech HDP. HDP (neboli hrubý domácí produkt) je makroekonomická veličina, která „je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky“ (ČSÚ, 2015). Jak dále Český statistický úřad uvádí na svých webových stránkách, lze tuto veličinu definovat třemi různými způsoby výpočtu:

- produkční metodou – „**HDP = Produkce** minus **Mezispotřeba** plus **Daně z produktů** minus **Dotace na produkty**“ (ČSÚ, 2015)
- výdajovou metodou – „**HDP = Výdaje na konečnou spotřebu** plus **Tvorba hrubého kapitálu** plus **Vývoz výrobků a služeb** minus **Dovoz výrobků a služeb**“ (ČSÚ, 2015)
- důchodovou metodou – „**HDP = Náhrady zaměstnancům** plus **Daně z výroby a z dovozu** minus **Dotace** plus **Čistý provozní přebytek** plus **Čistý smíšený důchod** plus **Spotřeba fixního kapitálu**“ (ČSÚ, 2015)

3 ZÁVĚR POZNATKŮ TEORETICKÉ ČÁSTI A STANOVENÍ PŘEDPOKLADŮ PRO PRAKTICKOU ČÁST

V úvodních částech jsou popsány a definovány úkoly Armády České republiky a postavení Ministerstva obrany v rámci bezpečnostní strategie České republiky. Bylo uvedeno členství naší země v NATO včetně nejdůležitějších práv a povinností, které z našeho členství v této obranné alianci vyplývají; jedná se především o článek 5 a o dohodu o výdajích jednotlivých států na obranu ve výši dvou procent HDP.

Vedle NATO je Česká republika členem Evropské unie, na jejímž základě také probíhá určitá forma vojenské spolupráce. Jedná se zejména o ochranu společných hranic a oblast plánování společných nákupů a vývoje vojenské techniky.

Pro zajištění těchto úkolů potřebuje Ministerstvo obrany finanční prostředky, což je prováděno prostřednictvím státního rozpočtu. Byl uveden celý rozpočtový proces a způsob jeho přípravy, sestavování, schvalování, kontroly a závěrečného vyhodnocování. V další části byly popsány zdroje příjmů státního rozpočtu.

Dále byla popsána veličina, jejíž výše je nutná pro zjištění, zda je dodržován závazek financování – hrubý domácí produkt a možné způsoby jeho výpočtu.

Na základě výše uvedených teoretických poznatků se v následujících částech této práce zaměřím především na:

- činnost Armády České republiky, včetně působení v zahraničních misích,
- stav Armády České republiky a její srovnání s vybranými státy,
- možné přímé nebo nepřímé ohrožení nejen České republiky, ale i jejich spojenců,
- rozpočet Ministerstva obrany, především s ohledem na celkový státní rozpočet České republiky a závazky vůči NATO,
- srovnání výdajů na obranu v rámci států NATO a několika dalších vybraných států.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALYZUJTE OBRANNOU POLITIKU ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Stav armády České republiky

V roce 2017 evidovala naše armáda 24 684 vojáků z povolání; celkem Ministerstvo obrany zaměstnávalo včetně občanských a státních zaměstnanců 32 120 osob.

Podle žebříčku Global Firepower má Česká republika 32. nejsilnější armádu na světě ze 133 sledovaných států. Tento žebříček je sestavován podle více než padesáti faktorů, přičemž není započítáno vlastnictví (skutečné či domnělé) jaderných zbraní.

Podle dokumentu *Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025* (2016) je kapitola obrany České republiky značně podfinancována; důsledkem tohoto podfinancování je početně omezená armáda, a to jak u pozemních, tak i u vzdušných sil. S podstavem souvisí i přezbrojování, kdy více než polovinu systémů používaná především pozemními silami je stará třicet a více let.

4.2 Možné hrozby

4.2.1 Možné ohrožení České republiky

4.2.1.1 Bílá kniha o obraně

Možnými hrozbami a bezpečností našeho státu se komplexně zabývala Bílá kniha o obraně (2011). Tento dokument, který má celkem 168 stran, byl schválen vládou 18. května 2011. Bílá kniha o obraně se zabývá především hodnocením reálného stavu ozbrojených sil a návrhy opatření vedoucích ke zlepšení funkčnosti tohoto resortu.

Podle tohoto dokumentu jsou hrozby, rizika a jejich původ obtížně lokalizovatelné a převažuje u nich nestátní a nadnárodní charakter. To vede k tomu, že rozdíly mezi vnější a vnitřní bezpečností jsou postupně stírány.

Jako hlavní bezpečnostní hrozby a rizika jsou v Bílé knize o obraně definovány:

- Politický extremismus a jeho projevy (především terorismus), masové nepokoje a sabotáže
- Šíření zbraní hromadného ničení a nosičů těchto zbraní a jejich možné použití
- Kybernetické útoky
- Narušení kritické infrastruktury (komunikační, dopravní a energetické)

- Přerušení dodávek strategických surovin
- Oslabení mezinárodních organizací a institucí klíčových pro bezpečnost České republiky, především NATO a EU
- Ohrožení funkčnosti mechanismů a institucí kooperativní bezpečnosti a vznik závažných sporů mezi velmocemi
- Regionální politická, ekonomická, společenská, environmentální a demografická nestabilita
- Vytváření sfér vlivu prostřednictvím politického, ekonomického nebo vojenského nátlaku
- Regionální a místní konflikty v rámci euroatlantického prostoru i v jeho širším sousedství, včetně dlouhodobě nevyřešených konfliktů
- Rozpad státní autority v konfliktem zasažených oblastech a vznik zhroucených států
- Masová nelegální migrace
- Organizovaný zločin
- Humanitární katastrofy bez ohledu na jejich příčiny
- Přírodní pohromy a průmyslové havárie

Ohrožení České republiky přímým vojenským útokem je v současnosti i blízké budoucnosti podle autorů Bílé knihy o bezpečí považováno za krajně nepravděpodobné.

4.2.1.2 *Audit národní bezpečnosti*

Audit národní bezpečnosti byl vypracován Odborem bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra v roce 2016. Je v něm definováno deset typů hrozeb, které by mohly Českou republiku ohrozit. U každé hrozby je uveden její popis, rizika z ní vyplývající, odpovědné instituce v rámci bezpečnostního systému, základní nástroje pro eliminaci těchto hrozeb, SWOT analýzu a doporučení k posílení odolnosti vůči těmto hrozbám. Na základě uvedení odpovědných institucí u jednotlivých hrozeb se složek spadajících pod Ministerstvo obrany mohou týkat kapitoly Terorismus, Extremismus, Působení cizí moci, Bezpečnostní aspekty migrace, Antropogenní hrozby, Hrozby v kyberprostoru, Hybridní hrozby a jejich vliv na bezpečnost; zbývajícími hrozbami jsou Organizovaný zločin, Přírodní hrozby, Energetická, surovinová a průmyslová bezpečnost.

4.2.1.3 *Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*

Dokument z roku 2016 uvádí, že přestože se Česká republika nachází v mírovém stavu stejně jako v devadesátých letech dvacátého století, situace z hlediska vyzbrojování ozbrojených sil úplně stejná není; oproti předchozímu období panuje v současnosti větší nestabilita, která vykazuje globální charakter. Projevem této nestability je zvýšení rizika hrozeb ze strany státních i nestátních útvarů, vojenských a teroristických sil a nově se projevující hrozby kybernetických a hybridních útoků. Povaha těchto hrozeb, která je navíc podpořena současným vysokým stupněm globalizace, vyžaduje schopnost působit ve větší škále operací, což zvyšuje požadavky na výzbroj, výstroj, výcvikové technologie a připravenost ozbrojených složek.

Strategie upozorňuje i na souvislost mezi pořizováním vojenského materiálu, ochranou utajovaných informací a bezpečnostní spolehlivostí dodavatelů. Proto by dodávky vojenského materiálu a služeb a následné zajištění životního cyklu vojenského materiálu měly být zajištěny dodavateli z České republiky.

Při vyzbrojování a modernizaci výzbroje Ministerstvo obrany zohledňuje kromě transparentnosti a celkové spolehlivosti požadovaných technologií především zkušenosti z používání již zavedené výzbroje u spojenců z NATO a EU. Dalším významným kritériem je kompatibilita poptávaných technologií se systémy používanými v rámci NATO.

4.2.2 **Možné ohrožení spojenců z NATO**

S ohledem na článek 5, který je všeobecně považován za nejdůležitější ustanovení zakládací listiny Aliance, nelze vyloučit nasazení Armády České republiky do přímé vojenské akce, přestože nedojde k přímému napadení naší země.

4.2.2.1 *Evropa*

Ruská anexe Krymu a zjevné zapojení ruských vojenských jednotek do tzv. hybridní války na Ukrajině vyvolaly především u spojenců z Pobaltí (Litva, Lotyšsko, Estonsko) a Finska a Švédska (nejsou členy NATO, ale s aliancí úzce spolupracují) obavy ze změněné politiky Ruska. V důsledku těchto obav sílí v obou zatím formálně neutrálních zemích tendence ke vstupu do NATO. Velkou pozornost vyvolalo **vojenské cvičení Rusko-běloruského svazu Západ 2017**; toto cvičení sice bylo oficiálně deklarované jako obranné s počtem vojáků (12 700) v limitu, pro který není nutné pozvat zahraniční pozorovatele,

podle představitelů sousedních států a NATO se skutečný počet zúčastněných vojáků pohyboval okolo 100 000. Obava z tohoto cvičení byla zvýšena i z dalšího důvodu: v letech 2008 (Gruzie) a 2014 (Ukrajina) byla podobně velká cvičení využita k plynulému přechodu k reálným bojovým operacím na cizích státních území.

Obavy pobaltských států posilují i některá vyjádření ruského prezidenta Vladimira Putina, například: „According to President Putin, in 1991 ‘Russia voluntarily – I emphasise – voluntarily and consciously made absolutely historic concessions in giving up its own territory’.“ (Geers, 2015). *Podle prezidenta Putina v roce 1991 Rusko dobrovolně – zdůrazňuji – dobrovolně a vědomě učinilo naprosto historické ústupky, když se vzdalo svého vlastního území.* Stejně tak podle náměstka generálního tajemníka NATO Alexandra Vershbowa „Russian politicians and officials have long claimed that the enlargement of NATO’s membership poses a threat to the security of their country. They have portrayed NATO’s Open Door policy as a deliberate attempt to weaken Russia and to “encircle” it.“ (Robert Czulda, 2015). *Ruští politici a úředníci již dlouho tvrdí, že rozšíření členství NATO představuje hrozbu pro bezpečnost jejich země. Vykreslují politiku otevřených dveří NATO jako záměrný pokus oslabit Rusko a "obklíčit" ho.*

Ke zvýšenému napětí dochází i díky častým přeletům letounů bez zapnutých automatických identifikačních odpovídáčů v blízkosti území států NATO. V těchto případech nelze letouny standardně identifikovat pomocí radarů a musí k nim vzlétnout jednotky protivzdušné obrany, které tyto „anonymní“ letadla identifikovaly jako **formace ruských přepradových stíhačů, bombardérů a transportních strojů**. Protože tato letadla nekomunikují a neposkytují informace o letu, mohou znamenat ohrožení pro běžný civilní letový provoz. Tyto lety byly zaznamenány nejen okolo hranic téměř všech vnějších hranic evropských států NATO, ale i okolo hranic států s NATO úzce spolupracujících – Švédsko a Finsko.

Kromě vzdušných provokací se ve zvýšené míře začaly objevovat v blízkosti evropských břehů i **cizí podmořská plavidla**. Pokud došlo k jejich identifikaci, ukázalo se, že to byly ruské ponorky. Jejich přítomnost byla zaznamenána i dále od Evropských břehů, v blízkosti podmořských datových kabelů, spojující Evropu s americkým kontinentem. Jejich porušení by pro západní svět znamenalo velký problém, protože tyto kabely zajišťují až 97 % globální komunikace.

Jako málo pravděpodobné, avšak ne zcela vyloučené, se jeví ohrožení „zevnitř“. Do této kategorie lze zařadit **vnitřní konflikt ve Španělsku**, v němž sílí snahy Katalánska o odtržení se od zbytku země; tyto snahy pramení z důvodů historických (dříve Katalánsko představovalo samotný stát) a důvodů ekonomických (region je ve Španělsku ekonomicky nejsilnější a „doplácí“ na zbytek státu).

Další možnou, v současnosti málo pravděpodobnou, hrozbu konfliktu uvnitř NATO představuje historický **spor mezi Řeckem a Tureckem**, ve kterém jde o území ostrova Kypr. Tento spor trvá od sedmdesátých let minulého století, kdy došlo k rozdělení ostrova na tureckou a řeckou část, hlubší kořeny o sporná území mezi těmito zeměmi lze vystopovat až do století jedenáctého.

Za ohnisko napětí lze považovat také tradičně **nestabilní oblast Balkánu**. Ze zemí bývalé Jugoslávie se některé z nich staly členy NATO (Černá hora, Chorvatsko, Slovinsko), některé vyjádřily svůj zájem stát se členy aliance (Bosna a Hercegovina, Makedonie). Situace v Kosovu a Srbsku však stále představuje možný zdroj konfliktu v Evropě.

Jako bezpečnostní problém bývá označována **hromadná migrace**, především z afrických a blízkovýchodních zemí, a s ní související rizika. Tato rizika nesouvisí s migrací jako takovou, která tu byla vždy, ale spíše s její masovostí, která je nejen problémem sama o sobě, ale znemožňuje navíc důslednou kontrolu identity jednotlivců. S neřízenou hromadnou migrací je spojováno zvýšení hrozby terorismu, organizovaného zločinu, šíření infekčních nemocí nebo vytváření ghet.

Samostatnou kapitolu možných hrozeb tvoří tzv. **hybridní hrozby**. „Hybridní hrozbou lze nazvat nepřátelskou aktivitu, jejímž cílem může být způsobení přímých škod, omezení fungování státu, vytváření nepřehledných situací nebo destabilizace společnosti, aniž by byla formálně vyhlášena válka.“ (Havelka, 2016). Hybridní hrozby nabývají podobu různých kombinací vojenských i nevojenských, konvenčních i nekonvenčních, zjevných i skrytých akcí, jež mohou být prováděny orgány státními i nestátními, popř. státem podporovanými. S ohledem na rozmanitost možností způsobu vedení hybridních akcí mohou být tyto akce zejména v počátečních fázích těžko identifikovatelné. Nepřátelské aktivity cílené proti slabým místům napadeného mohou mít značné množství podob, od radikalizace společnosti přes znevěrohodňování vládních institucí nebo kybernetické útoky na významné informační systémy, až po organizovaný zločin nebo skryté vojenské operace. V reakci na hybridní hrozby přijala společně Evropská komise vysoká představitelka Unie pro za-

hraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová Společný rámec pro boj proti hybridním hrozbám. Ten má za úkol posílit odolnost EU, dalších partnerských zemí a v oblasti boje proti těmto hrozbám zintenzivnit spolupráci s NATO.

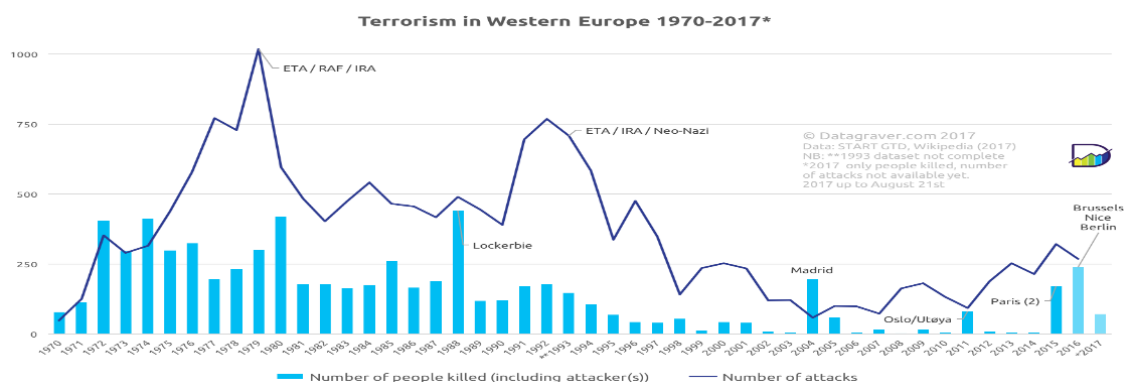
4.2.2.2 Severní Korea

Režim Kim Čong-una provádí v posledních měsících řadu jaderných a raketových testů. Podle jejich výsledků budou zřejmě jsou, nebo brzy budou, schopni zasáhnout území Spojených států amerických i Evropy, čímž se stávají hrozbou nejen pro své tradiční nepřátele v regionu (Jižní Korea a Japonsko; nejsou členy NATO, ale s aliancí úzce spolupracují), ale i hrozbou globální. S ohledem na mezinárodní vztahy je situace značně komplikovaná, protože severokorejský režim má spojence v podobě Ruska a Číny; případná preventivní vojenská akce proti severokorejskému arzenálu by mohla vyústit v celosvětový konflikt. Navíc blízkost velkých a lidnatých jihokorejských měst umožňuje případnou odvetu v podobě rozsáhlého bombardování jihokorejského území a s tím spojené ztráty nejen materiální, ale především ztráty na lidských životech.

4.2.2.3 Terorismus

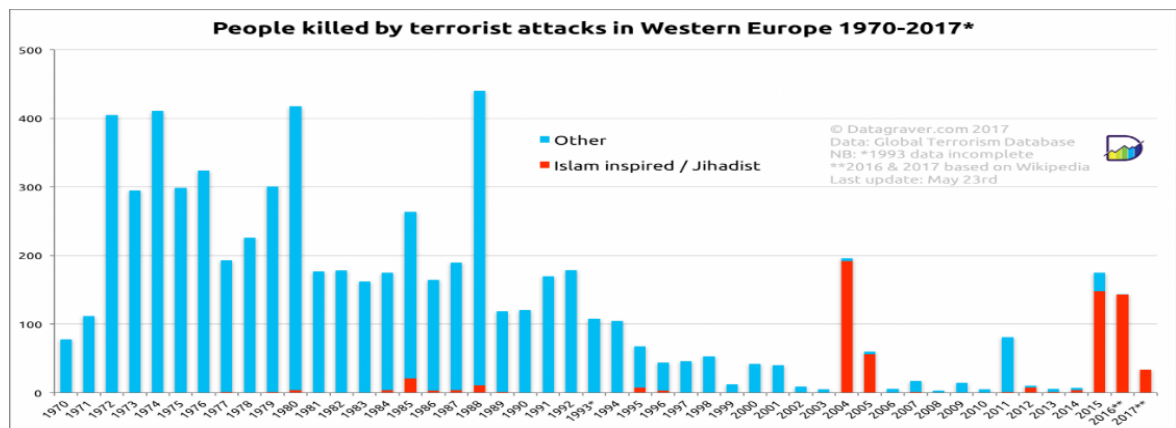
Mezi nejvíce mediálně známé hrozby patří **terorismus**. Do širšího povědomí se tato hrozba dostala především po útocích na budovy Světového obchodního centra v New Yorku (a další cíle v USA) v roce 2001, při kterých přišlo o život celkem 2 996 lidí.

Následující obrázek ukazuje graf znázorňující počet teroristických útoků v západní Evropě v letech 1970 – 2017 (do 21. srpna) a počet obětí těchto útoků.

Obrázek 3: Teroristické útoky v západní Evropě 1970 – 2017; zdroj: www.datagraver.com

Druhý obrázek představuje graf s počtem obětí teroristických útoků a zvýrazňuje oběti teroristických útoků inspirovaných islámskou ideologií.

Obrázek 4: Oběti teroristických útoků v západní Evropě 1970 – 2017; zdroj: www.datagraver.com

Z grafů uvedených na obou obrázcích vyplývá, že celkový počet útoků i obětí po roce 2000 významně poklesl; po tomto roce jde především o akce islámských extrémistů (Madrid 2004, Londýn 2005, Paříž 2015, Brusel 2016) a pravicového extrémisty v Norsku (Oslo/Utöya u Osla 2011). Účinnost teroristických útoků nespočívá v počtu mrtvých nebo raněných (což dokládají i čísla uvedená v grafech na obou obrázcích), ale především v psychologické rovině vytvářením strachu v místech, kde se obyvatelstvo až doposud cítilo bezpečně.

4.2.2.4 Kyberprostor

Podle náměstkyně šéfa NATO Rose Gottenmoellerové (na sympoziu NIAS 2017 v Belgii) „**Kyberútoky** představují vážnou hrozbu. Mají potenciál podryvat poslání NATO po celém světě a omezovat naši schopnost zajišťovat kolektivní obranu.“ (NATO čelí stovkám kyberútoků měsíčně, vylepšuje obranu a hledá zbraně, 2017) Podle belgického vicepremiéra Alexandra de Crooa jsou kybernetické útoky a kyberšpionáž „velkou hrozbou pro naši bezpečnost, ekonomiku i demokracii“.

V současnosti nepanuje ani mezi právními experty jednotný náhled na povahu kybernetických útoků. „Někteří právní experti se domnívají, že na to, aby se dal kybernetický útok klasifikovat jako ozbrojený útok, musí být tento doprovázen několika násilnými důsledky, jako například při použití bomby.“ (Knopová, 2014) Podle tohoto výkladu by se za ozbrojený útok dal považovat takový kybernetický útok, který způsobí např. výbuch elektrárny

nebo pád letadla apod., avšak ne způsobující ekonomické či sociální škody, např. zastavení dopravního provozu nebo zneužití bankovního účtu. Jiní právní experti posoudit další faktory kybernetických útoků, především jejich efekt a velikost.

Z mezinárodního práva je také složité posouzení, jak vyhodnotit případnou státní odpovědnost za kybernetické útoky, neboli zda za případný útok je zodpovědný stát, jedinec nebo skupina jedinců se státní podporou nebo jedinec nebo skupina jedinců bez vazby na stát. Neméně složité může být i samotné prokázání útoků a jejich původce (pachatele), jednak po technické stránce, tedy zda útok proběhl a odkud přišel, ale i po bezpečnostní stránce, neboť při dokazování může stát upozornit i na vlastní slabé stránky v zabezpečení kybernetického prostoru.

Kromě špionáže a napadení počítačů se jedná i o napadení chytrých telefonů, např. vojáků působících poblíž exklávy Kaliningradské oblasti. Dále sem spadají mohutné dezinformační kampaně a šíření konspiračních teorií prostřednictvím sociálních sítí v oblastech, kde jsou rozmístěny spojenecké jednotky.

V reakci na tyto útoky NATO v roce 2016 souhlasilo, že kybernetické útoky mohou být důvodem k aktivaci článku 5 Washingtonské smlouvy; není však jednoznačně stanoveno, jaký druh útoku a jak silný musí být, aby se stal důvodem pro okamžitou reakci všech členů aliance. Jednoznačně není dáno ani to, jakou intenzitu obrany lze vůči útočnickům použít.

4.3 Činnost Armády České republiky

Činnost Armády České republiky je definována zákony. Základními zákony v působnosti Ministerstva obrany jsou:

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu
- Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
- Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze

Ostatními zákony v působnosti Ministerstva obrany České republiky jsou:

- Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 214/2004 Sb., o zřízení Univerzity obrany
- Zákon č. 170/2002 Sb. o válečných veteránech
- Zákon č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky
- Zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii

4.3.1 Působení Armády České republiky v České republice

Kromě ochrany a obrany územní celistvosti republiky a mezinárodních závazků plní taky Armáda České republiky vnitřní funkci při zajišťování bezpečnosti občanů.

V rámci těchto vnitřních funkcí Armáda České republiky zasahovali vojenští veterináři proti africkému moru prasat na Zlínsku (2017) nebo proti ptačí chřipce na jižní Moravě (2017), armádní vrtulník pomáhal hasit požár na Berounsku (2015), zajišťovala ochranu muničního areálu ve Vrběticích na Zlínsku (2014 – 2016), připojili se k záchraně zdraví a majetku postižených povodněmi (2009, 2010, 2013), v rámci Integrovaného záchranného systému zajišťuje leteckou záchrannou službu v Plzeňském a Karlovarském kraji (od roku 1991) a další.

4.3.2 Zahraniční mise Armády České republiky

Poté, co Česká republika vstoupila do NATO, vznikl jí tím mimo jiné i závazek spoluúčasti na misích vedených pod vlajkou NATO. Stejně tak i od vstupu naší země do Evropské unie se Armáda České republiky zúčastní i jejích misí, to samé lze říct i v souvislosti se členstvím České republiky v Organizaci spojených národů.

4.3.2.1 Ukončené zahraniční mise

Historie zahraničních misí našeho vojska však sahá dále, než do roku 1999. Již v roce 1991 se protichemická jednotka tehdejší Československé armády zúčastnila operace Pouštní štít, jejímž cílem bylo osvobození Kuvajtu od vpádu iráckých vojsk a byla vedena na základě rezolucí OSN.

Od roku 1991 až do současnosti se naše vojsko zúčastnilo celkem čtyřiceti dvou již ukončených misí vedených pod hlavičkou NATO, OSN nebo Evropské unie. V devadesátých letech minulého století se většina operací (kromě té v Kuvajtu) odehrávala na území států

bývalé Jugoslávie, když rozdělení této země neprobíhalo zrovna mírovým způsobem. Většina těchto misí probíhala pod hlavičkou NATO na základě souhlasu Rady bezpečnosti OSN.

V první dekádě tohoto tisíciletí probíhala většina zahraničních misí (mimo zemí bývalé Jugoslávie) na území Afghánistánu a Iráku. Tyto operace byly reakcí na vzrůstající teroristické aktivity, jejichž původci – teroristická organizace Al-Káida a radikální nábožensko-politické hnutí Tálibán – měli své základny právě v těchto zemích.

4.3.2.2 *Aktuální zahraniční mise*

V současnosti působí příslušníci Armády České republiky v následujících lokalitách:

- Afghánistán (Resolute Support Mission), 270 českých vojáků (k 3. 1. 2018), mise NATO
- Kosovo (JOINT ENTERPRISE), 10 českých vojáků, mírová operace NATO
- Somálsko (EU NAVFOR SOMALIA), 3 čeští vojáci, námořní operace Evropské unie
- Velká Británie (NAVFOR ATALANTA), 3 čeští vojáci námořní operace Evropské unie
- Bosna a Hercegovina (ALTHEA EUFOR), 2 čeští vojáci, operace Evropské unie
- Středomoří (EU NAVFOR MED Sophia), 5 českých vojáků, operace Evropské unie
- Mali (EUTM, MINUSMA), 60 českých vojáků, mise OSN
- Irák (Inherent Resolve), 30 českých vojáků, operace koalice složené především z armády USA a dalších armád zemí NATO
- Sinaj (MFO - Multinational Force and Observers), 21 českých vojáků, operace na základě žádosti Egypta a mezinárodní organizace dohlížející na dodržování bezpečnostních podmínek mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem
- Izrael (The United Nations Disengagement Observer Force – UNDOF), 3 čeští vojáci, mise OSN
- Golanské výšiny (UNDOF), 5 českých vojáků
- Další mise DR Kongo (MONUSCO), Kosovo (UNMIK), Středoafriická republika (MINUSCA), celkem 7 českých vojáků (jako pozorovatelé), mise OSN

Účastí na zahraničních misích plní Česká republika jednak své závazky vůči NATO, EU nebo OSN, jednak získává Armáda cenné zkušenosti v přímé akci. Navíc se tím zvyšuje i prestiž České republiky na mezinárodním poli. Velmi ceněnou na mezinárodním poli je protichemická jednotka, která se osvědčila už v rámci československé armády při osvobozování Kuvajtu v roce 1991.

Účast na zahraničních misích však sebou bohužel nese i negativní stránky; během výše jmenovaných misí zemřelo celkem 25 českých vojáků.

Usnesení vlády České republiky ze dne 18. dubna 2016 č. 339 k návrhu na působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v letech 2017 a 2018 s výhledem na rok 2019 ukládá ministru obrany „hradit finanční náklady související s působením sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2017 a 2018 ... ve výši 1 164 403, 660 tis. Kč na rok 2017 a 1 123 608, 861 tis. Kč na rok 2018 z rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany.“ (Strždařová, Rozpočet – fakta & trendy 2017, 2017). V usnesení dále vláda schvaluje působení příslušníků Armády České republiky v jednotlivých zahraničních misích.

5 PŘEHLED FINANČNÍHO ZAJIŠTĚNÍ OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

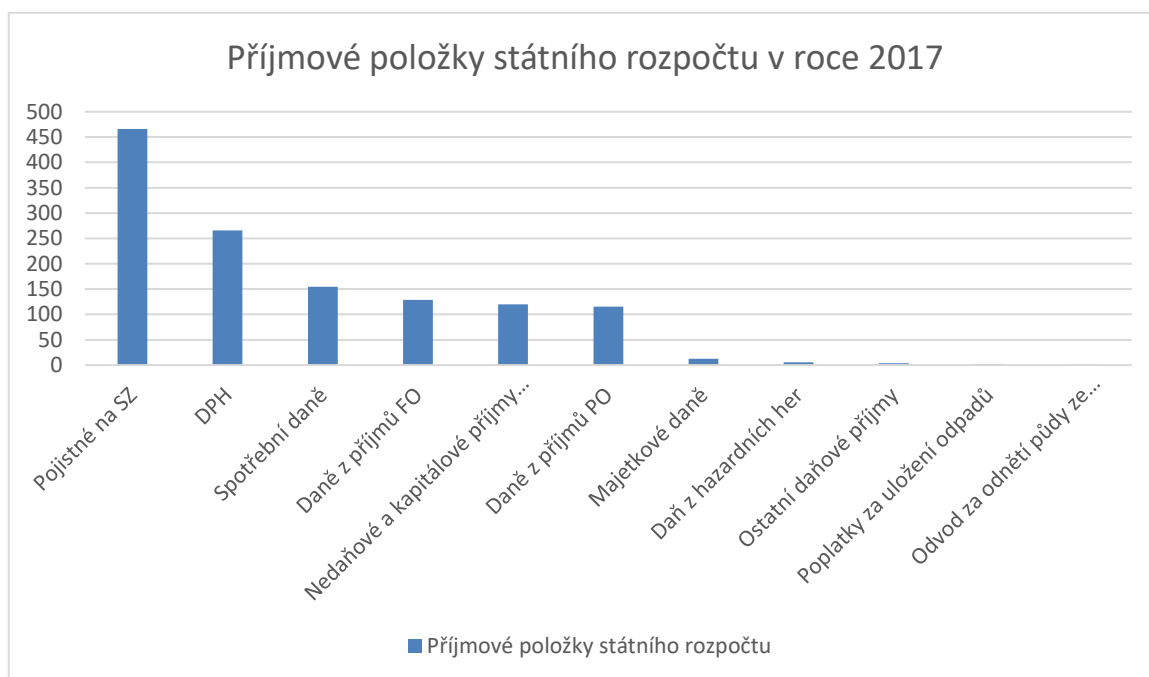
Rozpočet Ministerstva obrany České republiky, stejně jako rozpočet celé České republiky, je dán zákonem č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018.

5.1.1 Státní rozpočet 2017

Státní rozpočet za rok 2017 je v současnosti zatím posledním uzavřeným rozpočtem. Státní závěrečný účet je předkládán ke konci dubna; třebaže dokument nebyl doposud Poslaneckou sněmovnou projednán, informační portál Ministerstva financí Monitor už údaje za rok 2017 poskytuje.

5.1.1.1 Příjmy státního rozpočtu

Jednotlivé složky příjmů státního rozpočtu jsou popsány v kapitole 1.8, následuje graf s konkrétními hodnotami jednotlivých příjmových položek.

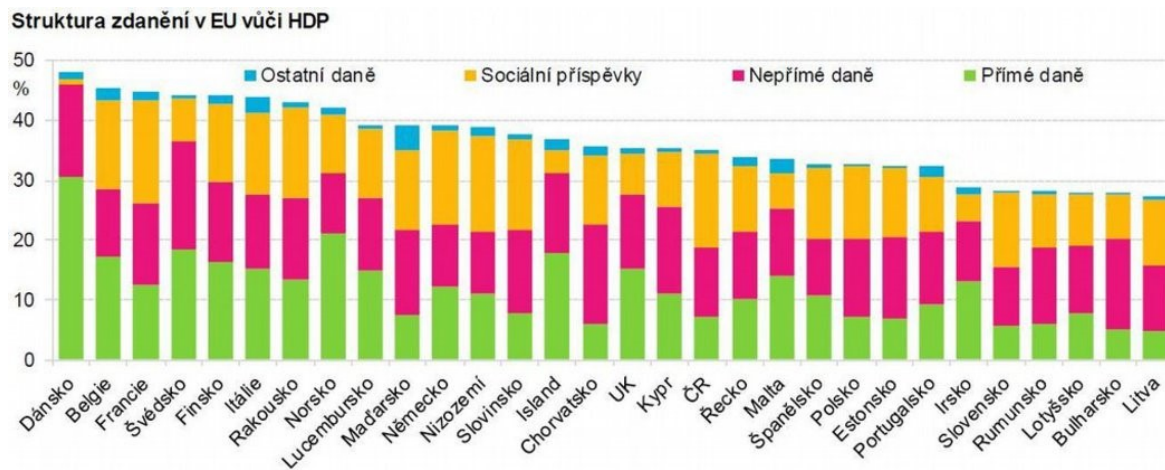

graf 1: Příjmové položky státního rozpočtu v roce 2017; zdroj dat: Ministerstvo financí

Z grafu je patrné, že nejvyšší příjmovou položku tvoří výběr pojistného na sociální zabezpečení – 466,1 mld. Kč; na druhou stranu výdaje na sociální dávky se ve stejném období vyšplhaly na 530 mld. Kč (Ministerstvo financí ČR, 2018).

5.1.1.2 Struktura příjmů státního rozpočtu

Na následujícím obrázku je uveden graf porovnávající strukturu daňových příjmů členských zemí Evropské unie.

Obrázek 6: struktura daňových příjmů v Evropské unii; zdroj: E15.cz

Z grafu vyplývá, že přímé daně v České republice tvoří podstatně nižší část vybraných daní než je průměr EU; toho si lze všimnout prakticky u všech zemí z bývalého východního bloku. Pokud vynecháme většinu severských zemí, kde sociální systém není financován prostřednictvím sociálních příspěvků, mají západní země výrazně vyšší podíl přímých daní na celkově vybraných daních. „Zatímco v nových členských státech vytváří přímé daně okolo 20 procent daňových příjmů, například ve skandinávských zemích tímto způsobem vybírají více než 50 procent daní.“ (Stuchlík, 2016). Tento rozdíl může být způsoben třemi faktory – odlišným daňovým systémem, vyšší hrubého domácího produktu a vyšší mezd.

5.1.1.3 Výdaje státního rozpočtu

Největší část výdajů státního rozpočtu je tvořena tzv. mandatorními neboli povinnými výdaji; stát musí tyto výdaje hradit na základě platných zákonů. Mezi mandatorní výdaje řadíme především důchody, dávky sociálního zabezpečení, dávky státní sociální podpory, příspěvky na penzijní připojištění a stavební spoření či podpory v nezaměstnanosti. Další významnou část výdajů státního rozpočtu, a které musí stát platit, tvoří kvazimandatorní výdaje – zde jsou zahrnuty výdaje na armádu, platy státních zaměstnanců nebo výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti.

„Alokace veřejných výdajů se uskutečňuje prostřednictvím soustavy veřejných rozpočtů. Veřejné výdaje jsou ty alokované (resp. k alokaci zamýšlené) zdroje, které jsou „ukrojeny“ ze vzácných veřejných zdrojů za tím účelem, aby jimi byly finančně kryty veřejné potřeby a z nich odvozené cíle veřejných politik.“ (František Ochrana, 2010)

V následující tabulce jsou uvedeny výdaje jednotlivých rozpočtových kapitol státního rozpočtu za rok 2017:

Stát/kapitola	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Konečný rozpočet	Skutečnost
Česká republika	1 309 272 037	1 310 263 843	1 428 561 811	1 279 795 656
301 Kancelář prezidenta republiky	437 783	455 959	682 588	439 485
302 Poslanecká sněmovna Parlamentu	1 238 935	1 260 623	1 292 869	1 214 983
303 Senát Parlamentu	556 147	558 169	568 518	532 293
304 Úřad vlády České republiky	1 241 661	1 141 761	1 318 102	971 084
305 Bezpečnostní Informační služba	1 652 946	1 692 907	1 694 009	1 370 905
306 Ministerstvo zahraničních věcí	7 645 217	7 936 599	8 378 618	7 415 565
307 Ministerstvo obrany	52 535 044	53 172 011	57 304 170	52 908 767
308 Národní bezpečnostní úřad	490 134	316 945	406 077	345 705
309 Kancelář veřejného ochránce práv	110 895	122 313	153 534	123 678
312 Ministerstvo financí	21 168 127	21 984 444	24 893 370	21 276 934
313 Ministerstvo práce a sociálních věcí	560 466 379	561 601 150	569 811 891	559 585 967
314 Ministerstvo vnitra	63 347 442	66 144 438	69 558 485	66 358 941
315 Ministerstvo životního prostředí	16 902 085	16 930 225	26 343 997	12 268 254
317 Ministerstvo pro místní rozvoj	15 984 814	16 014 552	37 089 441	7 439 774
321 Grantová agentura České republiky	4 257 427	4 247 108	4 268 198	4 107 793
322 Ministerstvo průmyslu a obchodu	38 348 684	38 775 129	53 736 125	40 668 626
327 Ministerstvo dopravy	55 090 122	58 282 533	68 505 363	56 442 910
328 Český telekomunikační úřad	1 406 383	1 411 506	1 522 568	643 824
329 Ministerstvo zemědělství	51 964 635	53 802 937	75 708 543	53 219 687
333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	156 525 862	159 501 749	171 664 311	157 511 440
334 Ministerstvo kultury	12 725 868	13 835 197	16 785 784	12 106 184

335 Ministerstvo zdravotnictví	7 286 341	8 652 802	14 767 932	7 980 710
336 Ministerstvo spravedlnosti	26 103 509	26 779 676	28 582 576	26 185 129
343 Úřad pro ochranu osobních údajů	159 685	156 996	180 041	153 795
344 Úřad průmyslového vlastnictví	184 510	187 979	198 019	196 870
345 Český statistický úřad	971 817	1 099 347	1 301 764	1 077 546
346 Český úřad zeměměřičký a katastrální	3 048 778	3 090 801	3 163 564	3 108 288
348 Český báňský úřad	155 208	157 130	160 061	152 178
349 Energetický regulační úřad	285 559	288 583	350 217	286 379
353 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	253 767	256 142	263 952	218 709
355 Ústav pro studium totalitních režimů	290 064	299 911	326 970	176 143
358 Ústavní soud	242 565	242 565	272 429	238 379
361 Akademie věd České republiky	5 133 171	5 207 870	5 292 452	5 231 660
371 Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	0	39 497	39 497	15 543
372 Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	62 251	62 621	62 965	59 531
373 Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	0	34 715	34 715	9 697
374 Správa státních hmotných rezerv	2 559 094	2 556 680	3 397 655	2 586 792
375 Státní úřad pro jadernou bezpečnost	351 236	354 561	419 300	402 121
376 Generální inspekce bezpečnostních sborů	307 586	380 712	382 502	374 945
377 Technologická agentura České republiky	3 526 931	3 525 603	3 598 693	2 923 838
378 Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost	0	260 174	260 174	90 235
381 Nejvyšší kontrolní úřad	518 778	524 238	602 790	504 122
396 Státní dluh	46 342 500	40 582 682	40 582 682	40 151 165
397 Operace státních finančních aktiv	1 245 000	255 000	255 000	65 022
398 Všeobecná pokladní správa	146 147 099	136 079 301	132 379 301	130 654 061

Tabulka 1: rozpočty jednotlivých kapitol 2017 (v tis. Kč); zdroj: www.monitor.cz

Podle publikace Rozpočet – fakta a trendy jsou jako prioritní ve schváleném rozpočtu zabezpečeny následující výdaje:

- „výdaje mandatorního charakteru ve vztahu k osobám s předpokladem početního nárůstu personálu;
- výdaje k realizaci strategických projektů;
- výdaje související s plněním povinností vůči NATO, reprezentované realizací přijatých cílů (CT 2013) v oblasti obranného plánování;
- závazky vyplývající z členství ČR v mezinárodních organizacích;
- výdaje spojené s nasazením sil a prostředků AČR v zahraničních operacích.“
(Auředník, 2016)

5.2 Rozpočet Ministerstva obrany České republiky

Kapitola 307 – Ministerstvo obrany (organizační složka státu) má roce 2018 podle schváleného rozpočtu hospodařit s celkovými příjmy 4 817 603 502,- Kč a celkovými výdaji 58 893 351 184,- Kč.

Podrobněji se můžeme podívat na rok 2017. Pro rok 2017 byl schválen rozpočet Ministerstva obrany ve výši 4 853 113 tis. Kč pro příjmy a 52 535 044 tis. Kč pro výdaje. Rozpočet po změnách předpokládal nezměněné příjmy a navýšil výdaje na 53 172 011 tis. Kč. Skutečné příjmy na konci roku činily 5 087 985 tis. Kč a skutečné výdaje 52 908 767 tis. Kč, což představuje plnění rozpočtu ve výši 99,5 %.

5.2.1 Hospodaření Ministerstva obrany České republiky

Účetní jednotka používá účetní metody stanovené zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších právních předpisů, dále upřesněné vyhláškou č. 410/2009Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů a Českými účetními standardy pro některé vybrané účetní jednotky.

5.2.2 Zakázky Ministerstva obrany

Zakázky Ministerstva obrany lze rozdělit na dvě části: běžné nákupy prostřednictvím otevřených zakázek a nákupy vojenské techniky. Běžné nákupy a realizované služby na Ministerstvu obrany jsou uskutečněny standardně podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Veřejné zakázky tohoto subjektu jsou od 1. února 2018 zveřejňovány

na portálu NEN (<https://nen.nipez.cz/>). Při nákupech by měl být brán zřetel na princip 3E (v angličtině Economy, Effectiveness, Efficiency):

- Hospodárnost – zajištění naplnění stanovených cílů s co nejnižšími vynaloženými prostředky při dosažení co nejlepší kvality splnění cíle,
- Účelnost – takové použití prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů,
- Efektivnost – minimalizace nákladů při maximalizaci užítku.

Princip 3E se postupem doby rozšířil na 6E, kde původní požadavky byly doplněny o další tři hlediska:

- Equity (spravedlnost) – snaha dělat věci správně, zamezit diskriminaci,
- Environment (životní prostředí) – odpovědnost vůči životnímu prostředí,
- Ethics (etika) – nutnost brát při jednání a rozhodování ohled na právo a morálku.

Nákup vojenské techniky je realizován Sekcí vyzbrojování a akvizic Ministerstva obrany; tento organizační útvar Ministerstva obrany odpovídá za řízení systému vyzbrojování, řízení projektů vyzbrojování, bezpečnostních investic NATO, koordinaci programů zahraniční pomoci, jejímž předmětem je vojenský materiál, realizaci mezinárodní spolupráce v oblasti vyzbrojování a za zpracování návrhu strategie a koncepce vyzbrojování. Při své činnosti se řídí zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a dále postupuje podle *Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*, která byla schválena Usnesením Vlády České republiky ze dne 19. prosince 2016 č. 1166.

5.2.3 Účetní závěrka

Účetní závěrka je soubor účetních prací souvisejících s zavřením jednotlivých účtů účetní jednotky za dané účetní období. Výsledkem je soubor účetních výkazů, které podávají věrný a poctivý obraz o hospodaření účetní jednotky.

Účetní závěrku vybraných účetních jednotek (mezi které patří i ministerstva) tvoří:

- Rozvaha – bilance aktiv a pasiv
- Výkaz zisku a ztráty
- Přehled o peněžních tocích
- Přehled o změnách vlastního kapitálu

- Příloha – doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Účetní závěrka za rok 2016 byla schválena 10. května 2017.

5.2.4 Rozvaha

Rozvaha, neboli bilance aktiv a pasiv, je na jedné straně soupis majetku účetní jednotky vyjádřený v peněžních jednotkách a na druhé straně popis, jakým způsobem byl tento majetek financován. Rozvaha se sestavuje vždy k poslednímu dni účetního období, jako výchozí stav je brán konečný stav předchozího účetního období.

5.2.4.1 Aktiva

Název položky	Běžné období			Minulé období
	brutto	korekce	netto	netto
Aktiva celkem	234 925 945	103 713 966	131 211 979	129 318 736
Stálá aktiva	194 902 095	103 158 005	91 744 090	92 899 971
Dlouhodobý nehmotný majetek	8 079 548	5 733 483	2 452 045	2 484 172
Dlouhodobý hmotný majetek	186 130 780	97 528 491	88 602 289	89 221 147
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0
Dlouhodobé pohledávky	691 767	2 011	689 756	1 194 652
Oběžná aktiva	40 023 850	555 961	39 467 889	36 418 765
Zásoby	32 547 452	0	32 547 452	29 789 488
Krátkodobé pohledávky	2 736 788	555 961	2 180 827	2 094 171
Krátkodobý finanční majetek	4 739 610	0	4 739 610	4 535 106

Tabulka 2: Aktiva, rok 2017. zdroj: www.monitor.cz; částky jsou v tis. Kč

5.2.4.2 *Pasiva*

Název položky	Běžné období - netto	Minulé období - netto
Pasiva celkem	131 211 979	129 318 736
Vlastní kapitál	126 882 540	126 281 940
Jmění účetní jednotky a upravující položky	141 665 332	141 214 824
Fondy účetní jednotky	2 954 991	2 899 463
Výsledek hospodaření	-352 570 869	-304 844 651
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-47 726 195	-46 635 479
Výsledek hosp. předcházejících účetních období	-304 844 674	-258 209 172
Příjmový a výdajový účet rozpočtového hosp.	334 833 086	287 012 304
Cizí zdroje	4 329 439	3 036 796
Rezervy	17 736	17 874
Dlouhodobé závazky	0	0
Krátkodobé závazky	4 311 703	3 018 922

Tabulka 3: pasiva, 2017. zdroj: www.monitor.cz; částky jsou v tis. Kč

5.2.5 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty porovnává náklady a výnosy dané účetní jednotky; výstupem je výsledek hospodaření před zdaněním a po zdanění dané účetní jednotky k rozvahovému dni. Vybrané účetní jednotky, mezi něž jako jedna z organizačních složek státu patří i ministerstvo obrany, jsou povinny vykazovat náklady a výnosy z hlavní činnosti (což je činnost, pro kterou primárně byly zřízeny) a náklady a výnosy z hospodářské činnosti (nebo též doplňkové činnosti). Výnosy vzniklé z hospodářské činnosti by měly být použity na zajištění činnosti hlavní.

5.2.6 Přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích, neboli cash flow, poskytuje informace o přírůstcích a úbytcích peněžních prostředků a jejich ekvivalentů. Tento přehled lze sestavit dvěma metodami – metodou přímou a metodou nepřímou.

Metoda přímá: počáteční stav plus příjmy minus výdaje = konečný stav

Metoda nepřímá: počáteční stav plus hospodářský výsledek plus příjmy, které nejsou výnosy minus výnosy, které nejsou příjmy minus výdaje, které nejsou náklady plus náklady, které nejsou výdaji = konečný stav

Při použití nepřímé metody je třeba mít na paměti, že ne všechny náklady znamenají výdaje (a naopak) a ne všechny výnosy znamenají příjmy (a naopak). Přestože nepřímá metoda vypadá na první pohled složitěji, používá se častěji než metoda přímá, neboť ji lze vygenerovat automaticky pomocí účetního softwaru.

Od roku 2010 je sestavení a zveřejnění přehledu o finančních tocích pro vybrané účetní jednotky povinné.

5.2.6.1 Výdaje

„Výdaje jsou tvořené pouze takovými peněžními plněními, které mají nenávratný charakter.“ (Ministerstvo financí ČR, nedatováno)

Výdaje této organizační složky státu lze členit ze dvou hledisek:

- Druhové – eviduje jednotlivé druhy výdajů z hlediska druhové klasifikace rozpočtové skladby
- Odvětvové – specifikují druh činnosti, na kterou se výdaje vynakládají

Druhové členění

Podle druhového členění výdajů činily v rozpočtovém roce 2017 **běžné výdaje** 46 574 023 tis. Kč a **kapitálové výdaje** dosáhly výše 6 334 743 tis. Kč.

Na běžných výdajích se nejvyšší částkou podílela položka **Platy a podobné a související výdaje** částkou 18 176 567 tis. Kč. Dále následovaly položky **Neinvestiční nákupy a související výdaje** s částkou 13 297 175 tis. Kč (především podpoložky *Nákup služeb, Opravy a udržování, Nákup materiálu a Nákup vody, paliv a energie*), **Neinvestiční transfery obyvatelstvu** s částkou 9 621 842 tis. Kč (především podpoložky *Sociální dávky a Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu*), **Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní** s výdaji ve výši 2 422 527 tis. Kč (zejména podpoložka *Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím*) a méně významné položky **Ostatní neinvestiční výdaje** s částkou ve výši 1 953 914 tis. Kč, **Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí** s částkou ve výši 691 677 tis. Kč a **Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům** s částkou ve výši 410 321 tis. Kč.

Odvětvové členění výdajů

Podle odvětvového členění se na výdajích podílela především položka **Bezpečnost státu a právní ochranu** 42 715 722 tis. Kč, druhou nejvyšší položkou se staly **Sociální věci**

a politika zaměstnanosti 6 776 660 tis. Kč, dalšími byly položky *Služby pro obyvatelstvo* 3 305 661 tis. Kč, *Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství* 87 085 tis. Kč, *Všeobecnou veřejnou správu a služby* 22 696 tis. Kč a *Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství* 944 tis. Kč.

5.2.6.2 Příjmy

Příjmy Ministerstva obrany za rok 2017 (momentálně poslední uzavřený rok) dosáhly celkové výše 5 087 985 tis. Kč (schválená výše příjmů 4 853 113 tis. Kč).

Podle druhového členění se na příjmech nejvíce podílely **Daňové příjmy** celkovou částkou 3 787 909 tis. Kč (zde především *Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti*). Druhou nejvyšší položkou podle druhového členění příjmů byly **Nedaňové příjmy** s částkou 742 066 tis. Kč. Dále jsou zde zastoupeny položky **Kapitálové příjmy** s částkou 349 145 tis. Kč a **Přijaté transfery** s částkou 208 866 tis. Kč.

5.2.7 Přehled o změnách vlastního kapitálu

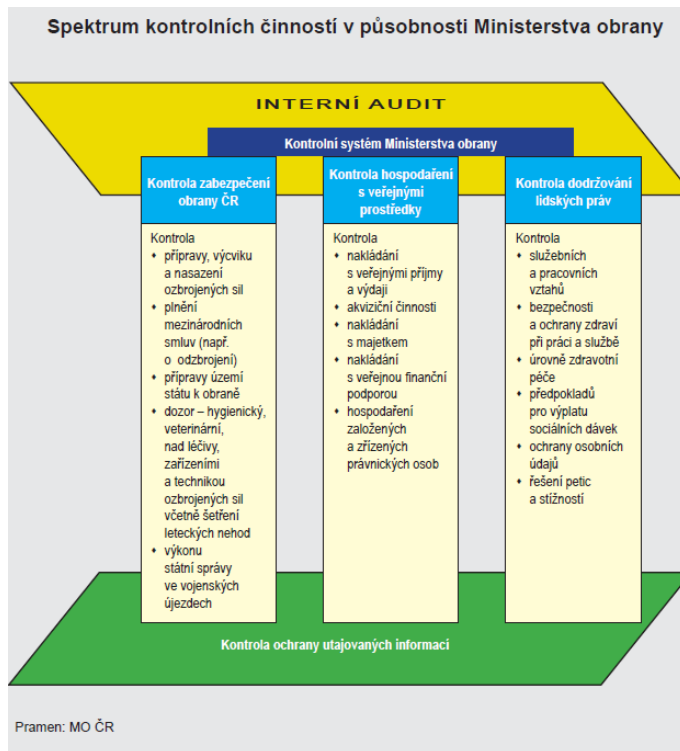
Dalším povinně sestavovaným účetním výkazem je přehled o změnách vlastního kapitálu; tento výkaz podává informace o zvýšení nebo snížení jednotlivých položek vlastního kapitálu mezi dvěma rozvahovými dny.

5.2.8 Příloha

V příloze účetní jednotka uvádí vysvětlení a doplňující informace k ostatním částem účetní závěrky. Je pevně stanovena ve formě tabulky, jejíž podoba je závazně stanovena vyhláškou č. 410/2009 Sb., příloha č. 5.

5.2.9 Kontrola

„Ministerstvo obrany buduje konsolidovaný kontrolní systém založený na třech pilířích – kontrole prováděné vedoucími zaměstnanci, kontrole prováděné odbornými kontrolními orgány a hodnocení efektivity procesů prováděné interním auditem.“ (Ministerstvo obrany ČR – odbor komunikace a propagace (OKP), 2011)

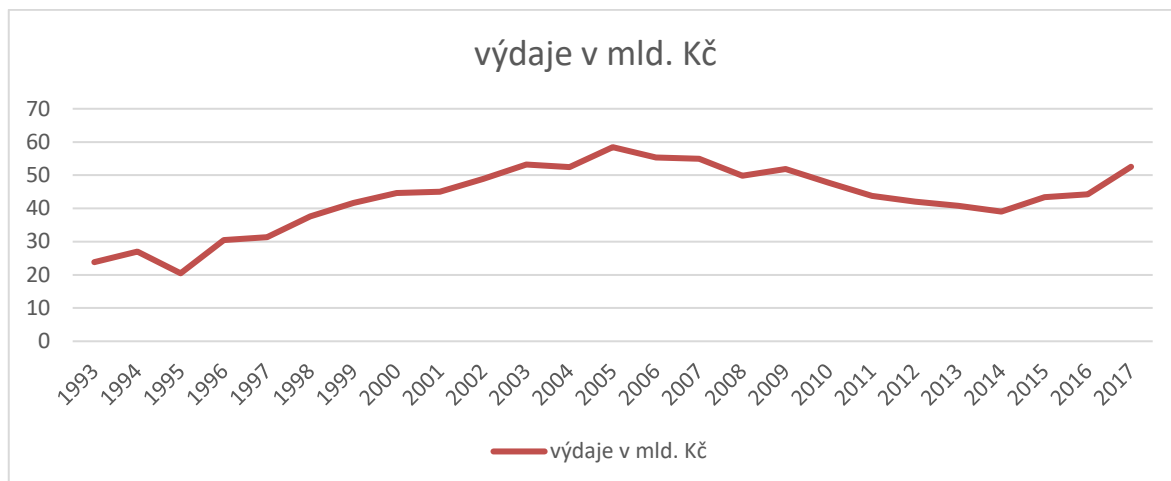

Obrázek 7: systém kontroly Ministerstva obrany; zdroj: Bílá kniha o obraně

Metodika kontrolní činnosti vychází ze zákona o finanční kontrole a dalších právních předpisů. Ve finanční oblasti je prováděna standardně kontrola předběžná (ex-ante), průběžná (ongoing) a následná (ex-post).

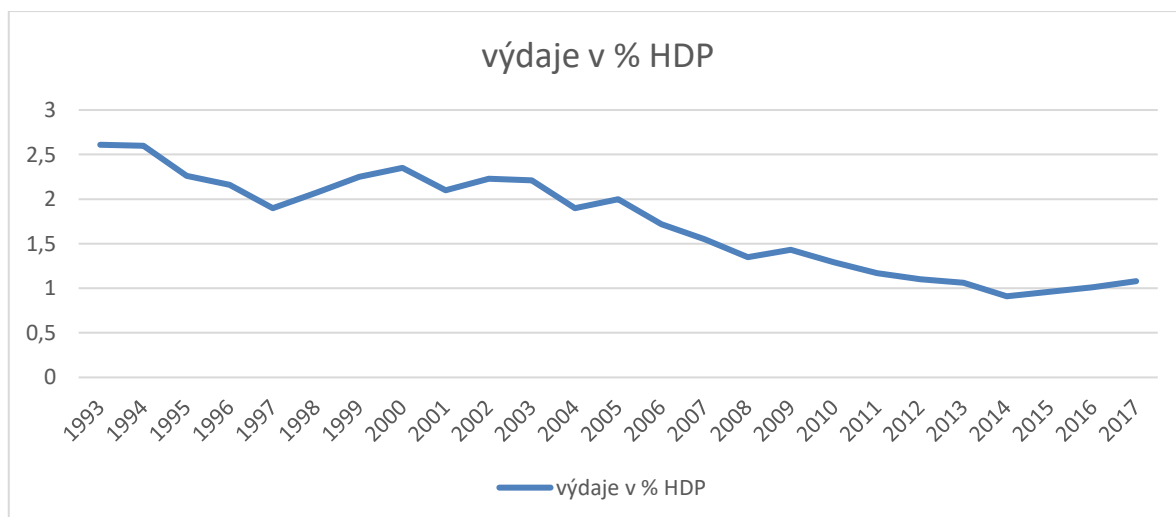
5.3 Plnění závazků vyplývajících ze smlouvy s NATO

V roce 2017 činily celkové výdaje Ministerstva obrany České republiky (bez převodu nevyčerpaných prostředků do rezervního fondu) 52 535,0 mil. Kč, což znamenalo 1,08 % HDP (jedná se o schválený rozpočet pro rok 2017, závěrečný účet ještě nebyl sestaven). Přestože se jednalo už o třetí zvýšení podílu na HDP v řadě, jedná se stále o hodnotu značně se lišící od sjednaných 2 % HDP.

graf 1: výdaje v procentech HDP. zdroj: Ministerstvo obrany ČR

Na základě údajů zobrazených v grafu lze pozorovat růst absolutních výdajů na obranu až do roku 2005, přesto (jak ukazuje následující graf) docházelo k poklesu výdajů v procentech HDP, což bylo dáno rostoucím výkonem ekonomiky České republiky. Od roku 2005 do roku 2014 výdaje na obranu klesaly, v roce 2014 opět dochází k obratu a absolutní výdaje na obranu rostou a podle schválených ukazatelů pro následující roky by výdaje na obranu měly růst minimálně do roku 2020.

graf 2: výdaje v procentech HDP. zdroj: Ministerstvo obrany ČR

Z grafu je patrné, že Česká republika od roku 2005 neplní svůj závazek vydávat 2 % HDP na obranu. V období od roku 2005 do roku 2014 setrvaly klesaly (s jednou výjimkou v roce 2009), kdy výdaje na obranu klesly pod 1 % HDP. Od této doby, tedy za poslední tři moni-

torované roky, lze pozorovat mírný růst této hodnoty; pro následující rok 2018 by podle plánovaného rozpočtu mělo dojít k dalšímu růstu tohoto ukazatele.

Pokud srovnáme obě předchozí tabulky, lze vypožorovat, že zatímco do roku 2005 se obě křivky od sebe navzájem lišily, po tomto roce se už pohybují stejným směrem. Je to dáno výkonem české ekonomiky a tím, že výdaje na obranu nekopírovaly růst ekonomiky. Rok 2005 je zároveň i posledním rokem, ve kterém Česká republika splnila limit 2 % HDP výdajů na obranu.

5.4 Srovnání výdajů na obrannou politiku s jinými státy

5.4.1 Srovnání s jinými státy NATO

Jak už bylo napsáno výše, státy NATO se zavázaly k tomu, že na výdaje na obranu vyčlení částku ve výši dvou procent svého HDP. Tento závazek v současnosti plní z 29 členských zemí pouze pět; těmi jsou Spojené státy americké, Spojené království, Řecko, Polsko a Estonsko. Tato hranice se však může jevit jako zavádějící, neboť část rozpočtů na obranu je neveřejná a navíc záleží i na způsobu interpretace údajů deklarovaných jednotlivými státy ze strany vedení NATO. Příkladem toho, jak mohou být údaje zavádějící, může být Řecko, které sice v roce 2016 splnilo poměr výdajů k HDP (2,38 % HDP), avšak 73 % z rozpočtu na obranu šlo na výplaty, penze a ostatní personální náklady. Dalším příkladem započítávání diskutabilních výdajů je Spojené království, které ve stejném roce do svých výdajů na obranu (2,2 % HDP) zahrnulo další položky navíc, jako např. dávky vdovám po padlých vojácích.

Tabulka výdajů na obranu států NATO:

Země	výdaje na obranu v % HDP					Poznámka
	2012	2013	2014	2015	2016	
Albánie	1,41	1,35	1,16	1,23	1,22	
Belgie	1,04	1,01	0,97	0,93	0,87	
Bulharsko	1,5	1,61	1,47	1,32	1,44	
Černá hora	1,45	1,47	1,38	1,61	1,66	členem NATO od roku 2017
Česká republika	1,03	0,99	0,97	0,96	0,98	
Dánsko	1,35	1,23	1,15	1,12	1,15	
Estonsko	1,9	1,91	1,95	2,09	2,17	
Francie	2,24	2,22	2,23	2,27	2,26	
Chorvatsko	1,66	1,59	1,55	1,38	1,27	
Island	0,13				0,1	chybějící údaje nejsou k dispozici
Itálie	1,63	1,59	1,47	1,39	1,51	
Kanada	1,12	1	1	0,99	0,99	
Litva	0,77	0,76	0,88	1,14	1,49	
Lotyšsko	0,91	0,94	0,94	1,05	1,47	
Lucembursko	0,42	0,42	0,42	0,48	0,49	
Maďarsko	1,04	0,95	0,87	0,93	1,01	
Německo	1,31	1,23	1,19	1,19	1,19	
Nizozemsko	1,16	1,15	1,16	1,17	1,17	uvedeno období 2013 – 2017
Norsko	1,4	1,41	1,47	1,5	1,62	
Polsko	1,8	1,77	1,9	2,14	1,99	
Portugalsko	1,91	2,09	1,79	1,79	1,84	
Rumunsko	1,22	1,28	1,35	1,45	1,42	
Řecko	2,41	2,36	2,34	2,54	2,56	
Slovensko	1,2	1	1,01	1,15	1,16	
Slovinsko	1,17	1,06	0,98	0,94	0,92	
Spojené státy americké	4,24	3,83	3,51	3,3	3,29	
Španělsko	1,41	1,26	1,23	1,18	1,21	v roce 2017 výdaje ve výši 0,91 % HDP
Turecko	2,05	1,96	1,9	1,85	1,73	
Velká Británie	2,51	2,25	2,22	2,05	2,2	

Tabulka 4: Výdaje na obranu členů NATO v % HDP; zdroj: www.cia.gov

V tabulce jsou zeleně vyznačeny roky a hodnoty, kdy dané země plnily závazek výdajů 2 % HDP na obranu.

Z tabulky je patrné, že hranici dvou procent z HDP splňují pouze Spojené státy americké, Spojené království, Řecko, Francie a v posledních třech letech i Estonsko, na hranici stanovené hodnoty se ještě pohybuje Polsko. Právě na Estonsku, ale i na dalších zemích v regionu – Litvě a Lotyšsku, je patrné výrazné navyšování rozpočtů na obranu; toto posi-

lování vlastní obranyschopnosti lze dávat do souvislosti s obavami těchto tří zemí ze snahy o obnovování sféry vlivu ze strany Ruska.

Na druhé straně lze vysledovat, že země nejvíce postižené migrační vlnou a s nimi často spojovanými teroristickými útoky, jako jsou Itálie, Francie nebo Německo, své výdaje na obranu nenavysílají. To může být způsobeno dvěma faktory – jedním z nich je, že ani hromadná migrace ani teroristické útoky nejsou považovány za natolik vážnou hrozbou, jak to vypadá pohledem od nás z České republiky. Druhým faktorem může být, že byly navýšeny finanční prostředky na posílení vnitřních bezpečnostních složek; i v tomto případě by však určité navýšení rozpočtů na obranu mělo být patrné, neboť u protiteroristických operací dochází ke spolupráci policie a armády.

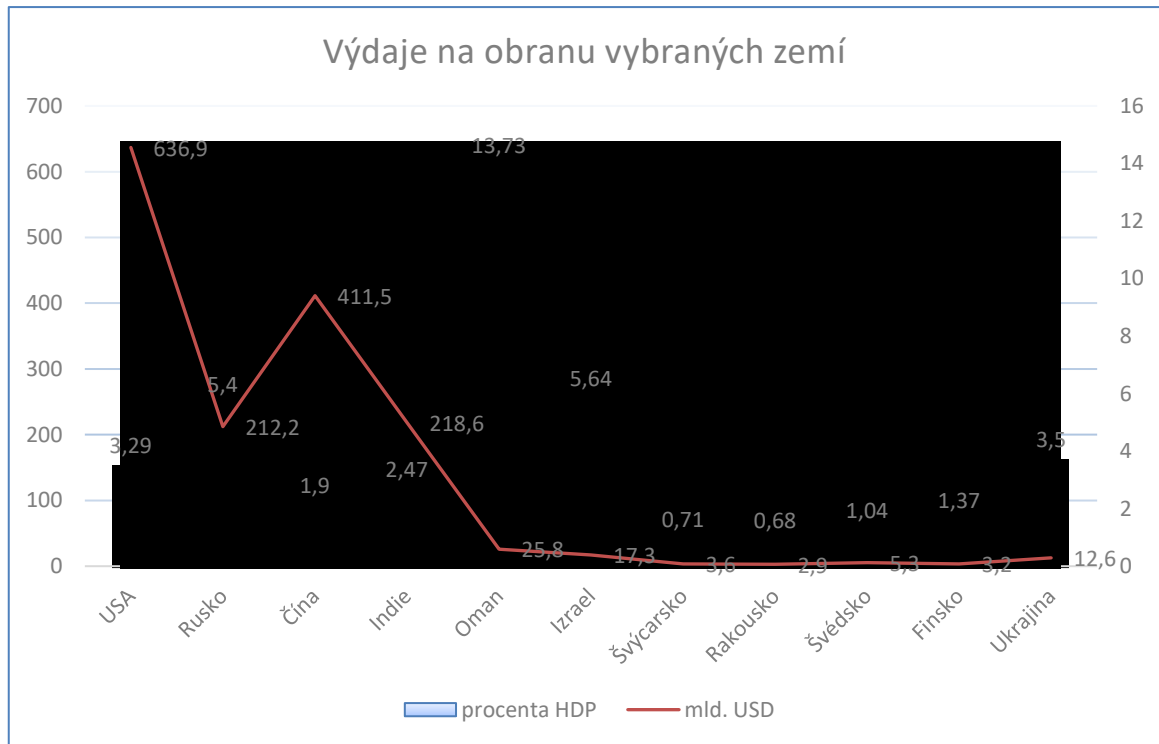
Pro přímé srovnání jsem vybral Maďarsko, které má hodnoty výdajů na obranu v poměru k HDP téměř shodné s hodnotami České republiky. Druhou zemí pro srovnání je Portugalsko, které je České republice blízké jak počtem svých obyvatel, tak i výší HDP celkového i v přepočtu na obyvatele.

	Česká republika	Maďarsko	Portugalsko
Rozloha	78 867 km ²	93 028 km ²	92 090 km ²
Počet obyvatel (2017)	10 674 723	9 850 845	10 839 514
HDP v mil. EUR	191 554,8	123 494,6	193 121,9
HDP/obyvatel v EUR (2017)	18 100	12 600	18 700
Výdaje na obranu v % HDP (2016)	0,98	1,01	1,84
Počet vojáků v armádě (2017)	22 000	23 250	35 000
Síla armády (2017)	32	63	62
Povinná vojenská služba	Ne	ne	Ne

Tabulka 5: Srovnání vybraných států s ČR. Zdroje: www.cia.gov, www.europa.eu, www.globalfirepower.com

Údaje uvedené v tabulce jsou posbírány z více zdrojů. Zdrojem pro rozlohu, počet obyvatel a výdajích na obranu a povinné vojenské službě byl The World Factbook z webu www.cia.gov. Zdrojem pro hodnotu HDP byl Eurostat (ec.europa.eu). Data o počtu vojáků a o síle armády byla čerpána z žebříčků na webu www.globalfirepower.com. Vybírána byla vždy poslední známá data pro všechny porovnávané země.

5.4.2 Srovnání s vybranými státy mimo NATO

graf 2: výdaje na obranu vybraných zemí; zdroj dat: www.cia.gov

V grafu jsou zaneseny údaje o výdajích na obranu u vybraných zemí. Jsou v něm uvedeny hodnoty v procentech HDP (modrý sloupec, osa Y vpravo) a celkem vydaná částka v mld. USD (červená křivka, osa Y vlevo). Údaje se vztahují k roku 2016. Jsou zde státy s nejvyšším výdajem v procentech HDP (Omán), nejvyšší celkovou sumou v mld. USD (Spojené státy americké), další velké země s rostoucím vlivem (Čína, Rusko, Indie), evropské státy mimo NATO (Finsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Ukrajina) a zástupce s významnou vojenskou silou Izrael.

Pro přímé srovnání se nabízí v prvé řadě Rakousko. Tento stát je České republice blízký nejen geograficky a počtem obyvatel, ale vzhledem ke společné minulosti obou států i ze sociálně kulturního hlediska. Do srovnání jsem zařadil také Finsko; jedná se o stát, který přímo sousedí s Ruskem, jehož počínání na mezinárodní scéně v posledních letech vyvolává u okolních zemí obavy.

	Česká republika	Rakousko	Finsko
Rozloha	78 867 km ²	83 871 km ²	338 145 km ²
Počet obyvatel (2017)	10 674 723	8 754 413	5 518 371
HDP v mil. EUR	176 564,3	353 296,9	215 773,0
HDP/obyvatel v EUR (2016)	16 700	40 400	39 300
Výdaje na obranu v % HDP (2016)	0,98	0,68	1,37
Počet vojáků v armádě (2017)	22 000	25 000	29 350
Síla armády (2017)	32	53	56
Povinná vojenská služba	ne	ano	ano

Tabulka 6: Srovnání vybraných států s ČR. Zdroje: www.cia.gov, www.europa.eu, www.globalfirepower.com

Údaje uvedené v tabulce jsou posbírány z více zdrojů. Zdrojem pro rozlohu, počet obyvatel a výdajích na obranu a povinné vojenské službě byl The World Factbook z webu www.cia.gov. Zdrojem pro hodnotu HDP byl Eurostat (ec.europa.eu). Data o počtu vojáků a o síle armády byla čerpána z žebříčků na webu www.globalfirepower.com. Vybírána byla vždy poslední známá data pro všechny porovnávané země; u Finska ještě nebyly známy údaje o HDP za rok 2017, tudíž jsem u této veličiny pro všechny země použil údaje za rok 2016.

Z tabulky je patrné, že obě neutrální země mají povinnou vojenskou službu – kromě výše uvedených zemí mají povinnou vojenskou službu i další neutrální státy jako např. Švýcarsko nebo Izrael, k tomuto konceptu se vrátila v roce 2014 i Ukrajina, která v roce 2013 povinnou vojenskou službu zrušila. V případě Ukrajiny se jednalo o reakci na separatistické tendence východní části země neoficiálně podporované sousedním Ruskem. Lze sem zařadit i Švédsko, které sice v roce 2010 povinnou vojenskou službu zrušilo, ale od roku 2018 má být tato služba znovu obnovena. Naopak v zemích NATO je povinná vojenská služba spíše výjimkou; mezi země s povinnou vojenskou službou patří především Turecko, v současné době se k povinné vojenské službě vrací pobaltské země Estonsko, Litva a Lotyšsko, u kterých je tento postup jednou z reakcí na rostoucí vojenské a politicko-mocenské ambice sousedního Ruska.

5.4.3 Srovnání síly armád

Srovnáním síly armád se věnuje server globalfirepower.com. Ten zpracovává sílu armád jednotlivých zemí podle více než padesáti různých faktorů. Mezi započítávané faktory patří

množství a různorodost výzbroje, geografické faktory, logistická flexibilita, přírodní zdroje nebo místní průmysl. Mírný bonus dostávají spojenci z NATO, započítáváno naopak není současné politické a vojenské vedení hodnocených zemí. Vlastnictví jaderných zbraní sice není přímo bráno v úvahu, avšak země, u kterých je vlastnictví těchto zbraní potvrzeno, popř. se u nich jejich vlastnictví předpokládá, obdrží v závěrečném hodnocení určitý bonus. V posledním zveřejněném žebříčku z roku 2017 jsou hodnoceny vojenské síly celkem 133 zemí světa.

Země	Pořadí
Spojené státy americké	1
Rusko	2
Čína	3
Indie	4
Francie	5
Spojené království	6
Japonsko	7
Turecko	8
Německo	9
Egypt	10
Česká republika	32
Rakousko	53
Finsko	56
Portugalsko	62
Maďarsko	63

Tabulka 4: srovnání zemí podle síly armád; zdroj: www.globalfirepower.com

Z tabulky je patrné, že mezi zeměmi srovnávanými na předchozích stránkách dosáhla Česká republika nejlepšího umístění. A to bez ohledu na to, že mezi srovnávanými zeměmi byly i země s výrazně vyšším HDP na obyvatele i celkově, např. Rakousko, nebo země, které při téměř shodném HDP vykazují téměř dvounásobné výdaje na obranu (Portugalsko). Výsledek je zajímavý i tím, že vojenská technika Armády České Republiky bývá označována jako nemoderní a zastaralá a v některých případech používá techniku ze sedmdesátých let minulého století.

Vliv nemá ani povinná vojenská základní služba (v tabulce Rakousko, Finsko); z dalších zemí s povinnou vojenskou základní službou jsou v žebříčku na nižších příčkách než Čes-

ká republika i zmiňované Švýcarsko (37.), Litva (95.), Lotyšsko (103.) i Estonsko (110.). Naopak ze zemí s povinnou vojenskou službou se v žebříčku výše než Česká republika umístily dříve zmiňované Turecko (8.), a o tři, respektive dvě, příčky výše oproti našemu státu Švédsko (29.) a Ukrajina (30.).

6 NÁVRHY OPATŘENÍ PRO ZAJIŠTĚNÍ DOSTATEČNÉHO FINANCOVÁNÍ OBRANNÉ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY

V současné době je ze strany spojenců, po nástupu nového prezidenta v roce 2017 především ze strany USA, kladen požadavek na zajištění dostatečného financování obranné politiky členských zemí NATO. Tento požadavek vyvstal v souvislosti s rostoucím napětím na východním křídle zemí NATO a s nástupem tzv. hybridní války a dezinformačních kampaní. Ze strany Evropské unie sílí hlasy po zabezpečení jihovýchodních hranic schengenského prostoru, odkud do Evropy míří množství uprchlíků z oblastí zasažených válečnými konflikty, k nimž se přidává i množství migrantů ekonomických. S ohledem na globální změny klimatu lze v budoucnosti očekávat rostoucí masovou migraci z důvodu nedostatku základních zdrojů, především vody.

Jak vyplývá z údajů v předchozích částech, Česká republika, stejně jako většina členských států NATO, neplní svůj závazek vydávat na obranu 2 % HDP. V roce 2017 činila výše výdajů Ministerstva obrany 52,535 miliard Kč, což znamená 1,07 % HDP. Na základě těchto údajů je zřejmé, že stávající rozpočet Ministerstva obrany by měl být navýšen o cca 50 miliard Kč.

6.1 Návrhy na navýšení výdajů

S masovým rozšířením internetu, sociálních sítí, virtuální reality a dalších informačních technologií se mění i způsob vedení mezinárodních konfliktů. Využití konvenčních zbraní a budování standardních ozbrojených sil bude mít v obranné politice České republiky i nadále své opodstatnění, které lze vhodně doplnit novými technologiemi, jako jsou např. autonomní robotické systémy (bezpilotní letouny, bezosádková vozidla nebo autonomní strážní věže). Vedle toho je nutné budovat obranné mechanismy proti novým metodám vedení mezinárodních konfliktů – tzv. hybridní válce a kybernetickým útokům.

Navýšení příjmů do rozpočtu Ministerstva obrany ovšem znamená i kladení důrazu na efektivnost, účelnost a efektivitu při plánování výdajů, které musí zohledňovat aktuální hrozby a rizika vyplývající z mezinárodní situace, současnou úroveň a stav armádní výzbroje a výstroje a úlohu, kterou plní naše ozbrojené složky obrany jak na našem území, tak v rámci kolektivní obrany.

6.1.1 Navýšení stavu vojska

Ministerstvo obrany v současnosti počítá s navýšením počtu vojáků z povolání. Ke konci roku 2017 jich v naší armádě sloužilo 24 251 (o rok dříve 23 184), v letošním roce se počítá s nárůstem o 2 000 profesionálních vojáků, v roce 2025 (nebo i dříve) by měl počet vojáků dosáhnout 30 000. Tomuto cíli by mělo napomoci i zvýšení platů vojáků.

V roce 2017 byla na platy vojáků z povolání vynaložena celková částka ve výši 9 312 562 tis. Kč plus Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti ve výši 3 166 271 tis. Kč plus odvod do Fondu kulturních a sociálních potřeb ve výši 2 % hrubé mzdy, tedy 186 251 tis. Kč. Celkem tedy 12 665 084 tis. Kč. V červenci došlo k navýšení platů vojáků z povolání o 7 %. Na konci roku 2017 tedy činily průměrné osobní náklady na jednoho vojáka z povolání 45 044 Kč. Při navýšení počtu vojáků z povolání o avizované 2 000 budou celkové výdaje platy (plus Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti plus odvod do Fondu kulturních a sociálních potřeb ve výši 2 % hrubé mzdy) činit 14 189 400 tis. Kč; to znamená nárůst o cca 1,5 miliardy Kč, tedy nárůst celkového rozpočtu Ministerstva obrany na rok 2018 o necelá tři procenta oproti roku 2017. Pokud by byl v polovině roku 2018 nábor nových vojáků podpořen zvýšením platů o deset procent, činily by platové náklady včetně všech povinných odvodů částku ve výši 14 898 870 tis. Kč; nárůst této položky oproti roku 2017 by tedy činil cca 2,2 miliardy Kč, což by činilo navýšení celkového rozpočtu Ministerstva obrany o cca 4,2 %.

Zároveň s navýšením počtu profesionálních vojáků je plánováno i navýšení počtu členů aktivních záloh na 5 000 do roku 2025, podle novějších záměrů už do roku 2020. Nábor nových členů je podpořen navýšením odměn za účast na vojenském cvičení.

V roce 2017 činily výdaje na Peněžní náležitosti vojáků v záloze ve službě částku 35 489 tis. Kč. Od října loňského roku vstoupily v platnost novely branných zákonů, na jejichž základě vzrostou vojákům v záloze odměny za službu. Protože toto navýšení je značně diferencované podle odsloužených let, lze jeho reálný vliv na rozpočet pouze odhadnout; pokud by toto navýšení včetně odměn pro nové členy činilo 100 %, jednalo by se o částku, která by byla vůči celkovému rozpočtu zanedbatelná (0,067 %).

6.1.2 Spotřeba paliva a munice

S navýšením počtu profesionálních vojáků souvisí i další náklady, mezi něž lze v první řadě zařadit nákup většího počtu nové techniky (popř. modernizace stávající), výcvik nových členů Armády a s ním související zvýšená spotřeba pohonných hmot a munice. V rámci optimalizace nákladů na tuto položku lze uvažovat o společných nákupech v rámci České republiky s Policií ČR nebo v rámci NATO/EU se zahraničními partnery.

6.1.3 Nákup a modernizace zbraňových systémů

Nejširší možnosti pro zvýšení výdajů z rozpočtu nabízí nákup a modernizace zbraňových systémů. Tato položka byla v posledních letech značně zanedbávána, armáda, vedle moderních systémů (kterými jsou vybaveny složky účastníci se zahraničních misí) stále ještě používá i techniku z roku 1970. Kromě nedostatku financí, který se prohloubil především v období hospodářské krize z let 2007 – 2013, byly jednou z hlavních příčin tohoto stavu ohledy na legálnost armádních zakázek; v nedávné minulosti skončilo několik nákupů výzbroje a dalších systémů před soudem. Jedná se např. o nákup transportních letounů Casa za více než 3,5 miliardy Kč v dubnu 2009. Za tento údajně nevýhodný nákup byli v roce 2012 obviněni tehdejší ministryně obrany Vlasta Parkanová a tehdejší ředitel sekce výzbrojování Jiří Staněk. U soudu skončil i nákup obrněných transportérů Pandur z roku 2007; za úplatky související s tímto nákupem byl odsouzen Marek Dalík, tehdejší poradce tehdejšího premiéra Mirka Topolánka.

6.1.3.1 Víceletý rozpočet

S důrazem na důsledné dodržení legislativy výběrových řízení souvisí i alokace peněz pro Ministerstvo obrany v rámci jednorozpočtů – ne vždy se podaří „dotáhnout“ výběrová řízení do konce daného rozpočtového období. Nabízí se řešení v podobě „víceletého“ rozpočtu; finanční prostředky by Ministerstvu obrany byly poskytovány průběžně v rámci pěti až deseti letého období, během kterého by ministerští úředníci měli dostatečný časový rámec pro zajištění plynulého průběhu výběrových řízení.

6.1.3.2 Investice na obnovu výzbroje

Vzhledem k nedostatečnému obnovování výzbroje v posledních letech má Ministerstvo obrany až do roku 2025 ambiciózní plány pro nákup, modernizaci a pronájem nové výzbroje, v celkové výši 98,8 miliard Kč pro pozemní vojsko a 34,67 miliard Kč pro letectvo.

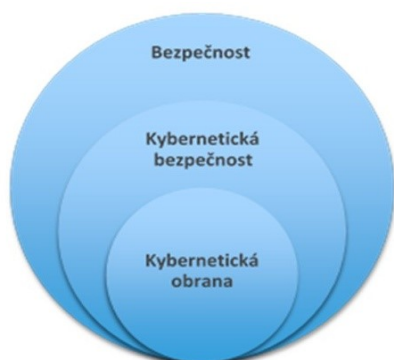
6.1.4 Zahraniční mise

Zahraniční mise jsou některými považovány za „zbytečnost“; často právě těmi, kteří upozorňují na hromadnou migraci a s ní spojené nebezpečí terorismu. Přitom právě zahraniční mise jsou možností, jak tyto nežádoucí jevy omezit – tím, že mohou pomoci řešit problém přímo na místě, odkud migranti, potažmo teroristé, přichází.

Aktuálně Česká republika vydává na zahraniční mise částku ve výši 1 164 403, 660 tis. Kč na rok 2017 a 1 123 608, 861 tis. Kč na rok 2018 a působí v nich celkem 356 vojáků (k 31. prosinci 2017). Podle návrhu budoucího působení v misích předloženém v Poslanecké sněmovně členům výboru pro obranu ministryní obrany Karlou Šlechtovou a náčelníkem Generálního štábu AČR armádním generálem Josefem Bečvářem by měl počet českých vojáků nasazených v zahraničních misích vzrůst na 1 081 pro zbytek roku 2018, respektive 1 191 osob v roce 2019 a 1 096 osob v roce 2020. Současně by měly vzrůst i výdaje, a to přibližně na 2,1 mld. Kč, v roce 2019 2,4 mld. Kč a v roce 2020 do 2,3 mld. Kč. Nárůst činí tedy cca 1 mld. Kč, což znamená asi 2 % současného rozpočtu Ministerstva obrany.

6.1.5 Obrana proti kybernetickým útokům

Významnou aktuální hrozbou pro jak privátní, tak i veřejný sektor, se stávají kybernetické útoky. Vzhledem k výraznému rozvoji informačních a komunikačních technologií se tyto útoky stávají častějšími a sofistikovanějšími. Za účelem ochrany státu proti kybernetickým hrozbám byl 1. srpna 2017 na základě zákona číslo 205/2017 Sb., kterým se změnil zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti) zřízen Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Podle zákona o zajišťování obrany spadá zatím jako blíže nespécifikovaná součást i obrana kyberprostoru do resortu Ministerstva obrany. Zde je třeba dbát na rozdíl mezi kybernetickou bezpečností (Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost) a kybernetickou obranou (Armáda ČR – Vojenské zpravodajství).

Obrázek 8: vztah mezi bezpečností, kybernetickou bezpečností a kybernetickou obranou; zdroj: www.vojenslerozhledy.cz

Z důvodu absence jednotného chápání pojmu kybernetická obrana, doktríny pro vedení operací v kyberprostoru a nakonec i odborníků systematicky se zabývajících touto problematikou je důležité se obraně kybernetického prostoru intenzivně věnovat.

Právě tato oblast nabízí prostor pro zřízení nové Katedry kybernetiky v rámci Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany v Brně, popř. do budoucna zřízení v rámci této univerzity nové samostatné fakulty. Zřizovatelem Univerzity obrany je Ministerstvo obrany, z jehož rozpočtu bylo na vysokoškolské vzdělávání (včetně stipendií, příspěvků, půjček na studium, příspěvků doktorandům, výzkumu a vývoje a inovací na vysokých školách) alokováno celkem 1 092 704 000 Kč. V současnosti působí v rámci Univerzity obrany tři fakulty, na nichž je celkem třicet kateder. Pokud bychom výdaje na jednotlivé katedry počítali prostým průměrem, dospěli bychom k částce kolem 35 mil. Kč na roční provoz, což znamená přibližně šest setin procenta celkového ročního rozpočtu Ministerstva obrany. Zřízení nové Katedry kybernetické obrany by provázely jednorázové náklady, dále výdaje na průběžné doplňování a modernizaci techniky a vybavení. V rámci doplňkové činnosti by mohla univerzita nabízet školení, přednášky a konzultační činnost zaměřené na kybernetickou ochranu a další související problematiku, a to nejen v rámci státní správy a provozatelů důležité státní infrastruktury, ale i pro zájemce z firemního prostředí.

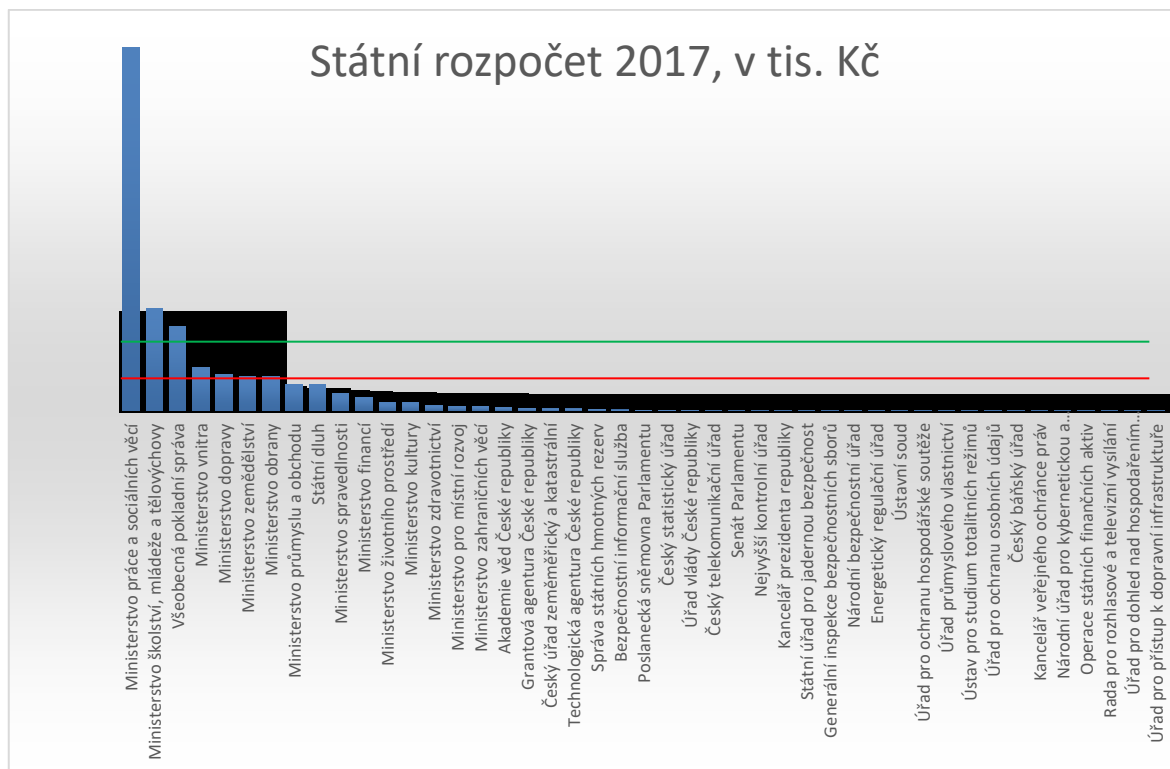
V návaznosti na výuku kybernetické obrany se nabízí v rámci Armády ČR zřízení nové jednotky kybernetické obrany.

6.2 Zajištění dostatečného financování ze stávajícího rozpočtu

Pokud bychom chtěli letos navýšit loňský rozpočet na hodnotu 2 % HDP, potřebovali bychom k částce 52 908 767 000 Kč přidat s ohledem na letošní odhadovaný růst HDP 3,6 % dalších 49 546 341 000 Kč.

$$52\,908\,767\,000 / 1,07 * 2 * 1,036 - 52\,908\,767\,000 = \underline{49\,546\,341\,000}$$

S ohledem na výši finančních prostředků alokovaných pro jednotlivé rozpočtové kapitoly jsou možnosti výraznějšího navýšení rozpočtu Ministerstva obrany omezeny jen na několik málo jiných rozpočtových položek.

graf 3: výdaje rozpočtových kapitol; zdroj dat: www.monitor.cz

V grafu jsou uvedeny výdaje jednotlivých kapitol státního rozpočtu za rok 2017. Červená linka znázorňuje výši finančních prostředků, které resort obrany potřebuje navíc k současnému rozpočtu, aby dosáhl požadované částky ve výši 2 % HDP (tedy 49 546 341 000 Kč). Zelená linka znázorňuje celkovou výši finančních prostředků, při které bude splněna hranice dvou procent HDP výdajů na obranu (tedy částku 102 455 108 000 Kč) pro rok 2018.

Nejvyšší položkou státního rozpočtu na straně výdajů tvoří **kapitola 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí**; výdaje této kapitoly jsou však tvořeny především mandatorními (popř. kvazimandatorními) výdaji. Na doplnění rozpočtu Ministerstva obrany by stačilo cca 9 % rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí. Vzhledem k současné velmi nízké úrovni nezaměstnanosti lze minimálně v letošním roce očekávat určité snížení výdajů na podporu v nezaměstnanosti, s ohledem na demografický vývoj v České republice lze naopak očekávat, že výdaje této rozpočtové kapitoly se v budoucnosti dočkají spíše navýšení. Případné změny této položky by musely být doprovoveny širšími legislativními změnami, které by přesun finančních prostředků umožnily. Navýšení výdajů na obranu přesunem finančních prostředků z této rozpočtové kapitoly se tedy z dlouhodobého hlediska jeví jako nereálné.

Druhou nejvyšší položku státního rozpočtu tvoří **kapitola 333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**. Na doplnění požadované výše rozpočtu resortu obrany by bylo zapotřebí cca 32 % současného rozpočtu MŠMT. Ve srovnání s jinými vyspělými zeměmi však Česká republika vydává na vědu a vzdělání spíše nižší částku, navíc resort školství je dlouhodobě napříč politickým spektrem považován za jednu z priorit, přesun finančních prostředků z této rozpočtové kapitoly je velice nepravděpodobný.

Třetí nejvyšší položku státního rozpočtu tvoří **kapitola 398 Všeobecná pokladní správa**. Tato kapitola slouží spíše jako technický nástroj pro platby, které jsou všeobecného charakteru a nejsou přímo spojovány s žádnou další kapitolou. Její položky jsou tvořeny např. státem placeným pojistným za nevýdělečně činné skupiny obyvatelstva, odvody a příspěvky do rozpočtu Evropské unie, státní podporou stavebního spoření apod. součástí této kapitoly je také vládní rozpočtová rezerva.

Následují rozpočty resortů **vnitra, dopravy a zemědělství**. Výše a charakter jejich výdajů by poskytovaly pouze minimální prostor pro zajištění finančních prostředků ve prospěch Ministerstva obrany. U Ministerstva dopravy je situace podobná jako u MŠMT – výstavba silnic a dálnic je deklarována jako jedna z priorit před každými volbami. Resort zemědělství má na starost udržení konkurenceschopnosti našeho zemědělství, což v situaci, kdy své zemědělce dotují prakticky všechny země světa, znamená dotovat také; přesun finančních prostředků do jiného resortu tedy není reálné. Spíše kosmetického charakteru by mohl nabízet rozpočet Ministerstva vnitra, a to prostřednictvím přesunu některých jednotek ozbrojených složek pod Ministerstvo obrany, např. sloučení protiteroristických jednotek pod armádní velení.

Výše rozpočtů dalších jednotlivých rozpočtových kapitol jsou na natolik nízké úrovni, že přesun finančních prostředků z jejich rozpočtů do rozpočtu Ministerstva obrany by měl na dosažení cíle minimální vliv.

6.3 Zajištění dostatečného financování navýšením příjmů do státního rozpočtu

6.3.1 Navýšení daní přímých

Přímou daní je zdaňován příjem nebo majetek poplatníka, jenž je jasně specifikován; proto je její výběr jednodušší než u daní nepřímých.

6.3.1.1 Daň na hlavu

Při počtu obyvatel 10 610 055 (k 31. prosinci 2017 (ČSÚ, 2018)) a odhadovaném růstu HDP pro rok 2018 o 3,6 % (Aktuální prognóza ČNB, 2018) by toto navýšení pro rok letošní rok (2018) činilo 389,15 Kč na osobu měsíčně.

$$(52\,908\,767\,000 / 1,07 * 2 * 1,036 - 52\,908\,767\,000) / 10\,610\,055 / 12 = \underline{389,15}$$

Jednalo by se o všechny obyvatele včetně kojenců, dětí, nezaměstnaných a seniorů, přitom nebyl brán v potaz vývoj počtu obyvatel. Z uvedených údajů je zřejmé, že tímto způsobem daného cíle dosáhnout nelze; na druhou stranu nespornou výhodou tohoto typu daně (prakticky se jedná o princip „daně na hlavu“) je, že její výběr je z technického hlediska nejjednodušší.

6.3.1.2 Důchodové daně

Při současném počtu zaměstnaných (včetně živnostníků) v České republice 5 262 700 (ČSÚ, 2018) a nastavení fixní sazby 100 Kč z příjmu měsíčně by se roční příjem do státního rozpočtu zvýšil o 6,315 mld. Kč, což by znamenalo cca 12,75 % z částky potřebné pro navýšení současného rozpočtu do výše dvou procent HDP.

$$5\,262\,700 * 100 * 12 = \underline{6\,315\,240\,000}$$

Druhou možností je poměrné zvýšení daňové sazby daně z příjmu fyzických osob. Současná sazba této daně činí 15 % ze superhrubé mzdy. V roce 2017 bylo touto daní vybráno celkem 192,83 mld. Kč (Ministerstvo financí ČR, 2018), což je o 20,45 mld. Kč více než v předchozím roce. Zvýšení lze přičíst celkovému růstu ekonomiky v České republice v kombinaci s nízkou nezaměstnaností. Pokud bychom chtěli pokrýt celou částku potřebnou pro doplnění současného rozpočtu Ministerstva obrany na potřebnou úroveň, potřebujeme navýšit sazbu této daně na cca 19 %.

$$(192,83 + 49,546341) / (192,83 / 15) = \underline{18,854}$$

Pokud bychom současnou daň z příjmu navýšili o jeden procentní bod, tedy ze současných 15 % na 16 %, dospěli bychom k navýšení o cca 12,9 mld. Kč, což znamená přibližně 26 % částky chybějící pro naplnění rozpočtu Ministerstva obrany.

$$192,83 / 15 / 0,49546341 = \underline{25,94608}$$

Další možností, jak navýšit množství finančních prostředků v rozpočtu Ministerstva obrany (a celého státního rozpočtu), je navýšení daně z příjmu právnických osob. Její sazba je na-

stavena na 19 % (s výjimkami). Za rok 2017 bylo touto daní vybráno celkem 170,65 mld. Kč, což je o 5,92 mld. Kč více než v předchozím roce. Pokud bychom chtěli pokrýt celou částku potřebnou pro doplnění současného rozpočtu Ministerstva obrany na potřebnou úroveň, potřebujeme nastavit úroveň sazby této daně na cca 24,5 procenta.

$$(170,65 + 49,546341) / (170,65 / 19) = \underline{24,51644}$$

Pokud bychom uvažovali o částečném pokrytí částky potřebné pro potřebné doplnění rozpočtu Ministerstva obrany navýšením daně z příjmů právnických osob o jeden procentní bod, mohli bychom pro resort obrany použít navíc 8,98 mld. Kč, což znamená přibližně 18 % chybějící částky.

$$170,65 / 19 / 0,49546341 = \underline{25,94608}$$

Vzhledem k aktuálnímu růstu hrubého domácího produktu a velice nízké nezaměstnanosti dochází ke zvyšování výběru přímých daní i bez navyšování daňových sazeb. V případě hospodářské krize však tyto finanční prostředky vypadnou, tudíž pro trvalé zajištění rozpočtu na obranu s nimi počítat nelze.

6.3.1.3 Majetkové daně

Majetkové daně, mezi něž patří daň z nemovitých věcí, darovací daň (daň z příjmů jako bezúplatný příjem), daň z nabytí nemovitých věcí a silniční daň, přinesly do státního rozpočtu celkem 29,58 mld. Kč (Ministerstvo financí ČR, 2018). Možností, jak alespoň částečně navýšit příjmy do státního rozpočtu navýšením těchto daní, moc není; nabízí se zrušení některé z rozsáhlých výjimek u daní z nemovitých věcí (daní nepodléhají obecní a státní nemovitosti, diplomatické služby, církevní nemovitosti, pozemky pod komunikacemi, nemovitosti ve vlastnictví neziskových organizací, nemovitosti sloužící veřejně prospěšným účelům), např. u církevních nemovitostí, ale vzhledem k tomu, že na základě rozpočtového určení daní náleží 100 % této daně obci, v jejímž katastru se nemovitost nachází, by se jednalo o navýšení rozpočtů obcí, čímž se stává využití těchto finančních prostředků navíc pro financování resortu obrany možné až v případě komplexní změny legislativy zahrnující i úpravy rozpočtového určení daní.

6.3.2 Navýšení daní nepřímých

6.3.2.1 DPH

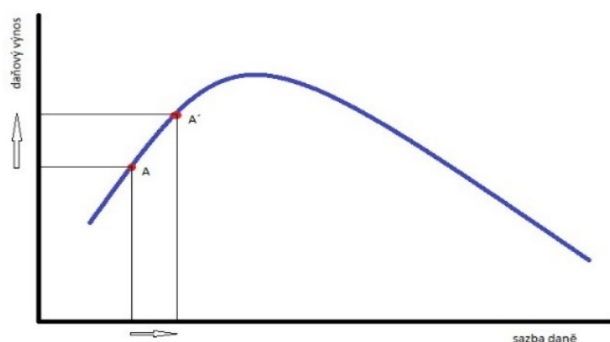
Na dani z přidané hodnoty bylo v roce 2017 vybráno celkem 381,68 mld. Kč, o 31,96 mld. Kč více než v roce 2016 (Ministerstvo financí ČR, 2018). Nárůst inkasa této daně můžeme identifikovat v nárůstu celé ekonomiky v České republice a v efektivnějším výběru DPH prostřednictvím elektronické evidence tržeb. V letošním roce bude mít negativní dopad na výši vybraného DPH přesun novin a časopisů do druhé snížené sazby (odhad 0,5 mld. Kč). Protože DPH je vybírána podle tří různých sazeb a nepovedlo se zjistit údaje o celkovém inkasu této daně podle jednotlivých sazeb, výpočty vlivu zvýšení sazeb bez znalosti jejich výše by nepřinesly relevantní výsledky.

6.3.2.2 Spotřební daň

Spotřební daně (vč. tzv. energetických daní) přinesly v roce 2017 do státního rozpočtu podle statistiky Ministerstva financí ČR celkem 154,74 mld. Kč, což je oproti roku 2016 nárůst o 4,4 mld. Kč. Spotřební daň je tvořena celkem dvaceti čtyřmi sazbami (jen u piva jich je šest). Nestanovuje se procentem z ceny, ale odvádí se pevná částka z měrné jednotky. Navýšení spotřební daně z minerálních olejů má negativní vliv prakticky na všechny subjekty v České republice, neboť podražují dopravu, což vede ke zdražení všeho zboží.

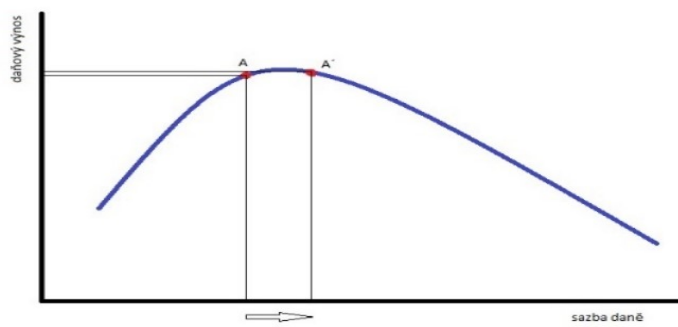
6.3.3 Lafferova křivka

Výpočty zvýšení daní v předchozích částech by platily pouze v ideálním případě. Zvýšení daňových sazeb může v některých případech mít i opačný následek, tedy snížení inkasa daní.

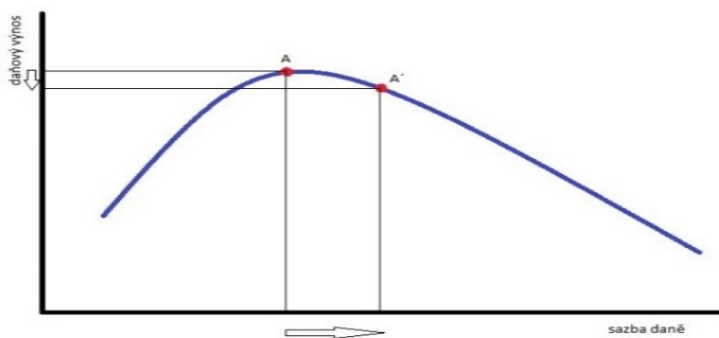
Obrázek 9: Lafferova křivka; vlastní zpracování

Obrázek vlevo znázorňuje Lafferovu křivku; ta představuje vliv změny sazby daní na realizovaný daňový výnos. V tomto případě by zvýšení daňové sazby znamenalo i zvýšení daňových výnosů.

Obrázek 10: Lafferova křivka; vlastní zpracování

Na obrázku č. 8 Lafferova křivka znázorňuje takový případ, kdy zvýšení daňové sazby nemá žádný vliv na daňové výnosy, popř. je tento vliv minimální.

Obrázek 11: Lafferova křivka; vlastní zpracování

Obrázek č. 9 představuje Lafferovu křivku znázorňující případ, ve kterém zvýšení daňové sazby vede ke snížení daňových výnosů.

Protože nelze jednoznačně určit, ve kterém místě Lafferovy křivky se nachází aktuální daňové sazby, tudíž nelze jednoznačně určit, jestli by zvýšení daňové sazby mělo potřebný vliv i na daňové výnosy.

6.3.4 Daň z finančních transakcí

6.3.4.1 Návrh daně

První návrh týkající se zdanění finančních transakcí v členských státech Evropské unie byl předložen Evropskou komisí už 28. září 2011, diskuse na toto téma se vedly už od roku 2008. Návrh počítal se zdaněním veškerých transakcí s finančními nástroji mezi finančními institucemi, pokud je alespoň jedna ze stran transakce usazena v EU. Byly stanoveny sazby 0,1 % pro výměnu akcií a dluhopisů a 0,01 % pro derivátové nástroje; tyto sazby měly každoročně přinést do rozpočtů přibližně 57 miliard EUR. Tyto daňové příjmy měly být rozděleny mezi EU a členskými státy. Přípravovaná daň se neměla vztahovat na občany a podniky, podle návrhu do jeho působnosti neměly být zahrnuty hypotéky, bankovní úvěry, pojistné smlouvy a jiné běžné finanční činnosti prováděné jednotlivci nebo malými

podniky; naopak mělo být zdaněno 85 % finančních transakcí, které se uskutečňují mezi finančními institucemi.

Důvodem pro zavedení daně z finančních transakcí podle Komise bylo zajištění, aby finanční sektor spravedlivým dílem přispíval ke konsolidaci veřejných financí v členských státech, protože se výrazně podílel (dle Komise) na vzniku finanční krize. Druhým důvodem mělo být posílení jednotného trhu EU, neboť v době návrhu mělo deset zemí EU zavedenu nějakou formu zdanění finančních transakcí. Daň měla odrazovat od rizikových obchodních činností.

6.3.4.2 Vliv daně na rozpočet

Počítané příjmy z této daně 57 miliard EU se měly podle návrhu dělit mezi Evropskou unii a jednotlivé členské státy, přičemž o část daně, která by byla využívána jako vlastní zdroj EU, by se částečně snižovaly příspěvky členských zemí do pokladny EU. Pro skutečný vliv na rozpočet České republiky je nutné znát způsob rozdělení příjmů z této daně mezi jednotlivé země, reálně lze počítat mezi 0,68 mld. EUR (při dělení dle podílu HDP členských zemí na HDP celé EU) až po 1,11 mld. EUR (při dělení podle počtu obyvatel členských zemí EU). Po přepočtu do naší měny lze hovořit o částce mezi 17 až 28 mld. CZK; v případě vložení této sumy do rozpočtu Ministerstva obrany by se jednalo o navýšení rozpočtu o 32 – 53 %.

6.3.4.3 Zhodnocení reálnosti

Přestože by zavedení této daně nestačilo na plánované navýšení výdajů na obranu, významnou měrou by mohly tomuto kroku napomoci. Daň z finančních transakcí však není zavedena, a přestože se objevují hlasy obhajující její zavedení (např. Zdeněk Kudrna (Kohout, Tříška, & Kudrna, 2015)), vzhledem k převládající skepsi většiny odborníků (např. Mojmír Hampl (Hampl, 2013), Pavel Kohout nebo Dušan Tříška (Kohout, Tříška, & Kudrna, 2015)) je její zavedení nepravděpodobné.

Přínos daně z finančních transakcí je s ohledem na svobodu pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu podmíněn jejím přijetím celou Evropskou unií. V současné době, kdy Evropskou unii opouští Velká Británie a bankovní instituce sídlící v Londýně plánují přesun do některé ze zemí zůstávajících v EU, se od zavedení této daně distancuje i její dřívější významný zastánce Emmanuel Macron (francouzský prezident). Ten v předvolební prezidentské kampani (2017) sliboval její brzké zavedení, avšak v současnosti s ohledem na „boj“

o banky stěhující se z Velké Británie otočil (Rose, 2017). Zavedení daně z finančních transakcí a její využití pro navýšení výdajů na obranu se proto jeví jako velmi nepravděpodobné.

6.4 Jiné možnosti

6.4.1 Církevní restituce

Na základě zákona č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi) dochází v současnosti k postupnému snižování výše finančních prostředků, které jsou poskytovány na úhradu platů duchovních a administrativu, z menší části také na provoz církevního majetku. Původní výše finančních prostředků dosahovala původně cca 1,5 mld. Kč ročně, první tři roky od platnosti zákona (od roku 2013) byla vyplácena v původní výši, v dalších letech se snižuje o pět procent ročně, od roku 2030 příspěvek státu církvím končí úplně. Každý rok lze tedy tuto ušetřenou částku použít do rozpočtu Ministerstva obrany, což činí ročně 7,5 mil. Kč, neboli přibližně 0,01 % současného ročního rozpočtu; po ukončení platby této v roce 2030 by se dalo počítat s hodnotou necelých dvou procent předpokládaného rozpočtu na obranu. Součástí výše zmíněného zákona je i povinnost státu zaplatit církvím finanční náhrady za nevrácený majetek. Jedná se o přibližně dvě miliardy korun ročně, nesplacená výše finanční náhrady má být navíc každý rok valorizována podle míry inflace. Tato platba ze státního rozpočtu je rozložena až do roku 2043, poté by bylo možné tuto částku využít na výdaje na obranu, což by znamenalo cca 2 % současného ročního rozpočtu ministerstva obrany.

Celkově lze říci, že se jedná o položku, jejíž výše a zdroj by byly do budoucna zajištěny, ale navýšení rozpočtu z tohoto zdroje by netvořilo příliš významnou částku, navíc by k navyšování docházelo až v delším časovém horizontu.

6.4.2 Efektivnější výběr daní

„Až o 80 miliard korun ročně přichází Česko na daních podle odhadů mezinárodních institucí. Menší část se ztrácí odléváním nezdaněných zisků do „daňových rájů“, větší pak kvůli řetězovým podvodům na DPH.“ (idnes.cz, 2017). Za rok 2016 bylo nadnárodním firmám Finanční správou doměřeno na daních z příjmů na jejich přeshraničních transakcích 886 mil. Kč, což je o polovinu více než v roce 2015 a šestnáctkrát více než v roce 2014. Pokud by se Specializovanému finančnímu úřadu, pod který spadají všechny firmy s obra-

tem nad dvě miliardy korun, banky, pojišťovny a fondy, podařilo získat jen polovinu odhadovaných úniků, znamenalo by to pokrytí více než 80 % částky chybějící Ministerstvu obrany.

Pozitivní vliv by podle výpočtů Ministerstva financí měly přinést třetí a čtvrtá vlna EET, které měly být podle původního harmonogramu spuštěny během letošního roku. Spuštění dalších fází EET prozatím přerušil Ústavní soud. Samotný zákon však zrušen nebyl, neboť podle Ústavního soudu Elektronická evidence tržeb sleduje legitimní cíl, čímž je efektivní výběr daní a narovnání podnikatelského prostředí.

6.5 Shrnutí

Na zajištění dostatečné částky zajišťující adekvátní rozpočet pro resort obrany nebude, s ohledem na výši potřebné částky, stačit jen jeden z výše uvedených zdrojů, ale kombinace několika z nich. Pro přesun finančních prostředků v rámci současného rozpočtu má v současnosti dostatečnou výši prostředků jen Ministerstvo práce a sociálních věcí; tyto finance by bylo možné uvolnit jen změnou legislativy, protože téměř všechny výdaje této rozpočtové kapitoly jsou mandatorního charakteru. Tyto změny by musely být schváleny Poslaneckou sněmovnou, s čímž především levicové strany nebudou souhlasit. V rámci současného státního rozpočtu se nabízí převedení některých kompetencí z Ministerstva vnitra pod Ministerstvo obrany, opět by však záleželo na politických dohodách. Dostatečnou výší rozpočtu pro případnou redukci ve prospěch resortu obrany mají ministerstva dopravy a školství, mládeže a tělovýchovy, což by opět znamenalo složité politické dohody, neboť oba resorty bývají politiky označovány jako prioritní.

Jako další dílčí řešení se nabízí zvýšení daní. Na základě výše uvedené struktury příjmů státního rozpočtu (obrázek 2) se nabízí zvýšení přímých daní, popř. celková daňová reforma, která by posílila výběr přímých daní (např. zavedením progresivní daně). Tento krok by opět vyžadoval změnu legislativy, což znamená širší politickou dohodu. Navíc, s ohledem na Lafferovu křivku, nelze zaručit, že zvýšení daňových sazeb zajistí dostatečné navýšení daňových výnosů. S navyšováním daní z principu nesouhlasí pro změnu praviceová část politického spektra.

Efektivnější výběr daní se jeví jako krok, se kterým by měli souhlasit politici napříč politickým spektrem; politici se ovšem neshodnou na způsobu, jak výběr daní zefektivnit.

Po zavedení EET je patrný nárůst vybraných daní, ten ovšem může mít souvislost s celkovým růstem ekonomiky v České republice.

Naopak nelze doporučit zajištění dostatečné výše finančních prostředků z daní vybraných na základě růstu ekonomiky; růst nepotrvá věčně, tudíž ani finance získané z tohoto zdroje nebudou po příchodu krize k dispozici.

V oblasti efektivního využití finančních prostředků lze doporučit dvě možnosti popsané v předchozích částech: víceletý rozpočet (viz kapitola Víceletý rozpočet) a širší spolupráci v rámci Evropské unie (kapitola Evropský obranný fond).

6.6 Průzkum veřejného mínění ohledně financování obranné politiky České republiky

K tématu zajištění obrany České republiky jsem provedl krátký průzkum veřejného mínění, jehož cílem bylo zjistit názor obyvatel České republiky na obranyschopnost a financování obrany naší země. Dotazník vyplnilo celkem 126 respondentů. Součástí dotazníku byly i dotazy na názory na možné hrozby hrozící naší zemi.

První tři otázky se týkaly výše finančních prostředků vydávaných na obranu. Celkem 59 % respondentů se domnívá, že Česká republika nedává na svou obranu dostatečně vysokou částku, 65 % respondentů ví, že neplníme závazek výdajů ve výši dvou procent HDP; přesto s navýšením rozpočtu pro Ministerstvo obrany souhlasí jen 49 % dotazovaných.

Další dva dotazy se týkaly obranné spolupráce s jinými subjekty. Výsledkem bylo 91 % odpovědí pro setrvání v NATO (6 % hlasů pro neutralitu a 3 % pro členství v jiném uskupení) a 76procentní podpora pro širší vojenskou spolupráci v rámci Evropské unie.

Dva následující dotazy se zabývaly tím, z jakých prostředků navýšit rozpočet Ministerstva obrany. První z nich byl obecnější (*Pokud by se měly náklady na obranu zvyšovat, jakým způsobem byste navrhovali zajistit prostředky navíc?*), nejvyšší podporu získala možnost „Snížení jiných položek rozpočtu“ se ziskem 84 % hlasů, další v pořadí „Jiná možnost“ uvedlo 14 % (tato odpověď byla otevřená, nejčastěji se objevila odpověď „nezvyšovat“ a „nevím“). Podle ohlasů zřejmě nejtěžší otázka byla „*Pokud by se měl zvýšit rozpočet ministerstva obrany v rámci současného státního rozpočtu, které položky ze státního rozpočtu byste snížili?*“. Tato otázka byla otevřená a nejvíce odpovědí směřovalo k šetření na platech a počtu politiků a úředníků, na nákladech na provoz státního aparátu, popř. zrušení některých státních institucí. Pomyslnou druhou příčku obsadil návrh na snížení výdajů

v sociální oblasti. Dále následovaly typu „nevím“, ušetřit „na dopravě“, ale i např. návrh na zvýšení DPH.

Další dva dotazy zjišťovaly, co respondenti považují za největší ohrožení pro Českou republiku v současnosti a blízké budoucnosti a co je pro naši zem hrozbou pro vzdálenější budoucnost; zde mohli dotazovaní zadat více možností. V současnosti a blízké budoucnosti to jsou teroristické útoky (56 %), hromadná migrace (49 %), kybernetické útoky (38 %), válka o zdroje (14 %) a vojenské napadení (6 %). Za největší ohrožení České republiky ve vzdálenější budoucnosti byly nejvíce označeny opět teroristické útoky (49 %). Následovaly válka o zdroje (41 %), kybernetické útoky (37 %), hromadná migrace (35 %) a vojenské napadení (13%).

Poslední otázka se týkala případného znovuzavedení povinné vojenské služby. Proti tomuto kroku bylo 41 %, naopak pro bylo celkem 59 %; odpověď „pro“ byla doplněna o návrh trvání této služby. Nejčastějším návrhem byl jeden rok, následoval návrh na půlroční službu.

Na základě výsledků dotazníku je zřejmé, že veřejné mínění o obranyschopnosti v některých oblastech neodpovídá realitě; např. pohled veřejnosti na povinnou vojenskou službu neodpovídá zjištěným poznatkům, že nemá vliv na sílu armády. Rovněž posouzení terorismu jako největší hrozba pro Českou republiku neodpovídá zjištěným poznatkům založených na oficiálních dokumentech z oblasti plánování obrany naší země.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala způsobem financování resortu Ministerstva obrany. V souvislosti s financováním bylo také zjišťováno, jak Česká republika plní své závazky vůči spojencům jak z aliance NATO, tak i v rámci Evropské unie. Součástí práce bylo zjištění hrozeb, na by se Armáda České republiky měla připravovat. Cílem bylo navrhnout opatření vedoucí k zefektivnění výdajů na obranu a zjištění možností naplnění jeho rozpočtu na slíbené hodnoty.

První část byla zaměřena na legislativní rámec činnosti Armády. Byl proveden rozbor obranné strategie a obranné politiky České republiky. Velká část je věnována popisu procesů související s přípravou a schvalováním státního rozpočtu, následovala část, ve které je popsána struktura příjmů do státního rozpočtu. V další části jsou popsány klíčové závazky a další aspekty vyplývající z našeho členství v NATO a evropských strukturách. Závěr teoretické části je zaměřen na definici souvisejících veličin a jejich výpočet.

Praktická část začíná popisem stavu Armády České republiky, po nichž následuje definice možných hrozeb nejen pro naši zem, ale, s ohledem na spojenecké závazky, i pro naše spojence z NATO. Následuje popis činností Armády, její působení při mimořádných událostech na území České republiky i její účast na zahraničních misích pod hlavičkou OSN, NATO a EU.

Velká část praktické části se věnuje hospodaření Ministerstva obrany, především jeho výdajům, a to včetně zasazení do celkového rámce všech výdajů ze státního rozpočtu. Následuje srovnání plnění závazku výdajů na obranu členských zemí NATO, ze kterého zřetelně vyplývá, že (nejen) Česká republika tento závazek neplní. Součástí praktické části je porovnání České republiky s vybranými zeměmi v rámci NATO i s vybranými zeměmi mimo NATO, zjištění rozdílů mezi nimi a příčiny těchto rozdílů. Zajímavým bodem této části je srovnání síly armád zemí světa.

Následně byly popsány možnosti efektivního využití finančních prostředků přidělených Ministerstvu obrany především s ohledem na připravenost čelit novým i stávajícím hrozbám a také s ohledem na další významný faktor při plánování výdajů, jímž je plnění závazků vůči NATO – účast na zahraničních misích. Velká část je věnována rozboru možností zajištění dostatečného množství finančních prostředků pro resort obrany.

Z průzkumu veřejného mínění na téma financování a zajištění obranyschopnosti České republiky vyplynulo, že větší část veřejnosti si uvědomuje nedostatek ve finančním zajištění obrany, avšak řešení navrhovaná v rámci dotazníku byla většinou nedostatečná.

Práce na tomto tématu mě bavila, dozvěděl jsem se spoustu zajímavých skutečností z oblasti obrany státu, stavem naší armády, o státním rozpočtu a související legislativě, s hospodařením Ministerstva obrany a dalšími. Cenná zkušenost je i zjištění veřejného mínění o této problematice. Ze všech zjištěných údajů jsem dospěl k závěru, že resort obrany je značně podfinancován a domnívám se, že poznatky z této práce by mohly napomoci k zajištění potřebné výše finančních prostředků a jejich následné využití k zajištění obranyschopnosti České republiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Aktuální prognóza ČNB.* (1.. únor 2018). Načteno z Česká národní banka:
https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/
- Aneta Zachová, D. M. (16.. listopad 2017). *Česko se zapojí do společné obrany EU. Nabídnout může technologie svého chemického vojska.* Načteno z euractiv.cz:
<http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/cesko-se-zapoji-spolecne-obrany-eu-nabidnout-muze-technologie-sveho-chemickeho-vojska/>
- Auředník, I. J. (2016). *Rozpočet – fakta & trendy 2016.* Praha: Ministerstvo obrany České republiky.
- Bezpečnostní politika.* (nedatováno). Načteno z Ministerstvo zahraničních věcí ČR:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html
- Česká republika a NATO.* (nedatováno). Načteno z Ministerstvo zahraničních věcí České republiky:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/nato/priority_cr_v_nato.html
- Česká televize. (27.. červenec 2017). *Stropnický: Pět miliard na české závazky k NATO nestačí. Obrana má dosáhnout na miliard devět.* Načteno z Česká televize:
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2193973-stropnicky-pet-miliard-na-ceske-zavazky-k-nato-destaci-obrana-ma-dosahnout-na-miliard>
- ČSÚ. (19. únor 2015). *Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika.* Načteno z Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-
- ČSÚ. (16.. březen 2018). *Obyvatelstvo.* Načteno z Český statistický úřad:
https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
- ČSÚ. (29.. březen 2018). *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS - čtvrtletní údaje - 4. čtvrtletí 2017.* Načteno z Český statistický úřad:
<https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-ctvtletni-udaje-4-ctvtleti-2017>
- Evropská Unie. (6.. leden 2018). *Zahraniční a bezpečnostní politika.* Načteno z Evropská Unie: https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_cs
- František Ochrana, J. P. (2010). *Veřejný sektor a veřejné finance.* Praha: Grada.

- Geers, K. (2015). *cyber war in perspective: russian aggression against ukraine*. Talin: NATO CCD COE Publications.
- Global Firepower, 2017 Military Strength Ranking*. (2017). Načteno z Global Firepower: <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp>
- Hampl, M. (30. duben 2013). *Daň z finančních transakcí? Opravdu ne*. Načteno z čnb: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_130503_hampl_forbes.html
- Hans-Adam II. (2011). *Stát ve třetím tisíciletí*. Praha: 2011.
- Havelka, L. (19. duben 2016). *EU zahajuje boj proti hybridním hrozbám*. Načteno z euroskep.cz: <https://www.euroskop.cz/9005/27263/clanek/eu-zahajuje-boj-proti-hybridnim-hrozbam/>
- Hendrych, L. (1. prosinec 2016). *Komise chce společný obranný fond, který nastartuje investice do vojenského výzkumu*. Načteno z euractiv.cz: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/komise-chce-spolecny-fond-na-obranu-staty-by-nakupovaly-treba-drony/>
- idnes.cz. (7. listopad 2017). *Česko přichází na daních o desítky miliard, daňových rájů ale ubývá*. Načteno z idnes.cz: https://ekonomika.idnes.cz/cesko-dane-uniky-danovy-raj-dfc-/ekonomika.aspx?c=A171106_201452_ekonomika_mok
- idnes.cz. (24. leden 2018). *Šlechtová: Na zákon o zvyšování výdajů na obranu není vhodná doba*. Načteno z Idnes.cz: https://zpravy.idnes.cz/nato-slechtova-vydaje-obrana-armada-vrtulnik-radar-becvar-p3f-/zpr_nato.aspx?c=A180124_185641_zpr_nato_inc
- ihned.cz. (6. březen 2018). *Česko nabídne tři projekty v rámci obranné spolupráce EU. Podle Šlechtové půjde o chemický, pilotní a radarový výcvik*. Načteno z ihned.cz: <https://domaci.ihned.cz/c1-66070370-cesko-nabidne-tri-projekty-v-ramci-obranne-spoluprace-eu-podle-slechtove-pujde-o-chemicky-pilotni-a-radarovy-vycvik>
- Knopová, M. (srpen 2014). *Kybernetické útoky a jednotlivé interpretace práva: Strategie USA v oblasti kybernetické bezpečnosti*. Načteno z Ikaros, elektronický časopis o informační společnosti: <https://ikaros.cz/kyberneticke-utoky-a-jednotlive-interpretace-prava-strategie-usa-v-oblasti-kyberneticke-bezpecnosti>

- Kohout, P., Tříška, D., & Kudrna, Z. (8. říjen 2015). Boj s klimatem a daň z finančních transakcí. (J. Macháček, Tazatel) Načteno z http://ceskapozice.lidovky.cz/debata-jana-machacka-boj-s-klimatem-a-dan-z-financnich-transakci-pbz-/debata-jana-machacka.aspx?c=A151007_155448_machackova-debata_kasa
- Marek, V. (11. března 2013). *informační servis, rok 1993*. Načteno z www.army.cz: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/dvacet/stalo/stalo-se-v-armade-pred-dvaceti-lety-80821/>
- Ministerstvo financí - Sekce veřejné rozpočty. (2017). *Státní rozpočet 2017 v kostce* (první vyd.). Praha, Česká republika.
- Ministerstvo financí ČR. (3. leden 2018). *Stát loni hospodařil s druhým nejlepším výsledkem od roku 1997, schodek dosáhl 6,2 mld. Kč*. Načteno z Ministerstvo financí České republiky: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/pokladni-plneni-sr-leden-listopad-2017-30618>
- Ministerstvo financí ČR. (nedatováno). *Metodika*. Získáno 12. Leden 2018, z Monitor: <http://monitor.statnipokladna.cz/2017/metodika/#rozpocet>
- Ministerstvo obrany České republiky. (2017). *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha.
- Ministerstvo obrany České republiky. (Leden 2018). *Ministerstvo obrany České republiky*. Získáno 2. Leden 2018, z <http://www.mocr.army.cz/ministr-a-ministerstvo/pusobnost-a-cinnosti/ministerstvo-obrany-ceske-republiky---duvod-a-zpusob-zalozeni-2154/>
- Ministerstvo obrany ČR – odbor komunikace a propagace (OKP). (2011). *Bílá kniha o obraně*. Havlíčkův Brod: Ministerstvo obrany ČR – odbor komunikace a propagace (OKP).
- MO, T. a. (22. prosinec 2004). *Vojenská základní služba definitivně skončila*. Načteno z Armáda České republiky: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5243>
- monitor.cz. (nedatováno). *metodika*. Načteno z [monitor.cz: http://monitor.statnipokladna.cz/2017/metodika/](http://monitor.statnipokladna.cz/2017/metodika/)

- MZV. (nedatováno). *Bezpečnostní politika*. Načteno z Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html
- NATO. (5.. Leden 2016). *Thematic Index of NATO Topics*. Načteno z North Atlantic Treaty Organization: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120905_what_is_nato_cz.pdf
- NATO čelí stovkám kyberútoků měsíčně, vylepšuje obranu a hledá zbraně*. (21.. říjen 2017). Načteno z Natoaktual.cz: http://www.natoaktual.cz/kyber-nato-cyber-obrana-rusko-hacker-d77-/na_zpravy.aspx?c=A171030_080645_na_zpravy_m00
- Robert Czulda, M. M. (2015). *NEWCOMERS NO MORE? Contemporary NATO and the Future of the Enlargement from the Perspective of “Post-Cold War” Members*. Warsaw: International Relations Research Institute in Warsaw.
- Rose, K. (17.. červenec 2017). *Boj o banky eskaluje. Macron šlape na brzdu evropské finanční daně*. Načteno z Roklen24: <https://roklen24.cz/a/wjMVD/boj-o-banky-eskaluje-macron-slape-na-brzdu-evropske-financni-dane>
- Stiglitz, J. (1997). *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada.
- Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025. (2016). *Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025*. Praha: Ministerstvo obrany.
- Strzdałová, I. E. (2017). *Rozpočet – fakta & trendy 2017*. Praha, Česká republika: Ministerstvo obrany České republiky. Načteno z http://www.mocr.army.cz/images/id_50001_60000/5146/rozpocet2017.pdf
- Strzdałová, I. E. (2017). *Rozpočet – fakta & trendy 2017*. Praha, Česká republika: Ministerstvo obrany České republiky Vojenský historický ústav Praha (VHÚ). Získáno 8.. duben 2018, z http://www.mocr.army.cz/images/id_50001_60000/5146/rozpocet2017.pdf
- Stuchlík, J. (8.. duben 2016). *Česko má nejdražší výběr daní v EU. Cestu ukazuje Estonsko*. Načteno z E15.cz: <http://zpravy.e15.cz/domaci/ekonomika/cesko-ma-nejdrazsi-vyber-dani-v-eu-cestu-ukazuje-estonsko-1286456>

- Světnička, L. (28.. červenec 2017). *Vyšší výdaje na obranu jsou návratem ke standardu*. Načteno z Česká pozice: http://ceskapozice.lidovky.cz/vyssi-vydaje-na-obranu-jsou-navratem-ke-standardu-fvl-/tema.aspx?c=A170726_145129_pozice-tema_lube
- Vláda ČR. (8. leden 2018). *Programové prohlášení vlády*. Načteno z Vláda České republiky: https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni-vlady-162319/#Obranna_politika_a_Armada_Ceske_republiky
- Washingtonská smlouva*. (4.. duben 1949). Načteno z Natoaktual.cz: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm
- Weiss, T. (2.. únor 2018). Tomáš Weiss: Spolupráce EU v obraně pomůže ušetřit. Firmy závislé na státu ale mohou mít problém. (M. Voda, Tazatel) Načteno z euractiv.cz: <http://euractiv.cz/rozhovory/evropska-unie-a-svet/tomas-weiss-spoluprace-eu-v-obrane-muze-prinest-spickove-veci-za-rozumnou-cenu-firmy-zavisle-na-statu-ale-mohou-mit-problem/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

NATO	Severoatlantická koalice
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
USA	Spojené státy americké
OSN	Organizace spojených národů
DPH	Daň z přidané hodnoty
HDP	Hrubý domácí produkt
EET	Elektronická evidence tržeb
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
NEN	Národní elektronický nástroj
MO	Ministerstvo obrany
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PESCO	Permanent Structured Cooperation - Trvalá strukturovaná spolupráce
KFOR	Kosovo Force
NAVFOR	European Union Naval Force
EUFOR	European Union Force
EUTM	European Union Training Mission
MINUSMA	United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission In Mali
MFO	Multinational Force and Observers
UNDOF	The United Nations Disengagement Observer Force
DR	Demokratická republika (Kongo)
MONUSCO	United Nations Organization Stabilization Mission In The DR Congo

UNMIK	United Nations Mission In Kosovo
MINUSCA	United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission In The Central African Republic
Kč	Česká koruna
USD	Americký dolar
EUR	Euro
mld.	miliarda
mil.	milion
tis.	tisíc
hosp.	hospodářský

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Logo NATO; zdroj: www.armadninoviny.cz.....</i>	<i>17</i>
<i>Obrázek 1: Logo NATO; zdroj: www.armadninoviny.cz.....</i>	<i>17</i>
<i>Obrázek 3: Teroristické útoky v západní Evropě 1970 – 2017; zdroj: www.datagraver.com.....</i>	<i>38</i>
<i>Obrázek 4: Oběti teroristických útoků v západní Evropě 1970 – 2017; zdroj: www.datagraver.com.....</i>	<i>39</i>
<i>Obrázek 4: Oběti teroristických útoků v západní Evropě 1970 – 2017; zdroj: www.datagraver.com.....</i>	<i>39</i>
<i>Obrázek 2: struktura daňových příjmů v Evropské unii; zdroj: E15.cz</i>	<i>45</i>
<i>Obrázek 5: systém kontroly Ministerstva obrany; zdroj: Bílá kniha o obraně</i>	<i>54</i>
<i>Obrázek 6: vztah mezi bezpečností, kybernetickou bezpečností</i>	<i>66</i>
<i>Obrázek 7: Lafferova křivka; vlastní zpracování</i>	<i>72</i>
<i>Obrázek 8: Lafferova křivka; vlastní zpracování</i>	<i>73</i>
<i>Obrázek 9: Lafferova křivka; vlastní zpracování</i>	<i>73</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: rozpočty jednotlivých kapitol 2017 (v tis. Kč); zdroj: www.monitor.cz</i>	<i>47</i>
<i>Tabulka 2: Aktiva, rok 2017. zdroj: www.monitor.cz; částky jsou v tis. Kč.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 3: pasiva, 2017. zdroj: www.monitor.cz; částky jsou v tis. Kč.....</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 4: Výdaje na obranu členů NATO v % HDP; zdroj: www.cia.gov.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabulka 5: Srovnání vybraných států s ČR. Zdroje: www.cia.gov, www.europa.eu, www.globalfirepower.com.....</i>	<i>58</i>
<i>Tabulka 6: Srovnání vybraných států s ČR. Zdroje: www.cia.gov, www.europa.eu, www.globalfirepower.com.....</i>	<i>60</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>graf 1: Příjmové položky státního rozpočtu v roce 2017; zdroj dat: Ministerstvo financí.....</i>	<i>44</i>
<i>graf 2: výdaje na obranu vybraných zemí; zdroj dat: www.cia.gov.....</i>	<i>59</i>
<i>graf 3: výdaje rozpočtových kapitol; zdroj dat: www.monitor.cz.....</i>	<i>68</i>